

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din
Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

SCLOVENE

Telefoni uredništva in uprave: 40-01, 40-02, 40-03, 40-04, 40-05 — Izhaja vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku

Cek. račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inzerate; Sarajevo št. 7563, Zagreb št. 39.011, Praga-Dunaj 24.797
Uprava: Kopitarjeva ulica št. 6.

Zgodovinski dan

Francija in Anglija sta se po dolgem obiranju in oklevanju odločili, da brezpogojno priznata vlado generala Franca kot edino zakonito vlado v Španiji, da stopita z njo v redne diplomatske odnose in da prekineta z rdečo boljševiško vlado vsake nadaljnje zveze. Veliko vlad je doslej že priznalo generala Franca. Med njimi so bile tudi mogočne velesile. Toda do sedaj ni nobeno drugo priznanje povzročilo tako mogočnega valovanja po vsem svetu, kakor ga je povzročila odločitev Francije in Anglije in — če smemo verjeti časopisju — na nobeno priznanje Francova vlada ni tako težko čakala in nobenega z večjim veseljem sprejela na znanje, kakor francoskega in angleškega. Čeprav nacionalistična Španija trenutno še nima pod svojo oblastjo vseh pokrajin, lahko mirno trdimo, da je z današnjim dnem španska državljanska vojna dejansko končana in da je špansko vprašanje, ki je dve in pol leta sejalo strah in grozo po španski domovini sami kakor tudi po vsej Evropi, rešeno tako z vojaškega, kakor z mednarodno-političnega stališča.

Malo je verjetno, da se bo rdeča boljševiška vlada še upirala z orožjem v roki. Predsednik te Španije, ki je šla kakor krvava senca čez evropsko pozornico, se nahaja v Parizu, od koder že dalje časa rotli svoje ministre, naj se brez boja predajo, medtem ko se bo sam — če se ob uri, ko to pišemo, že ni — odpovedal predsedniškemu naslovu in poslu. Ako bi se pa proti vsakemu pričakovanju zgodilo, da bi rdeča vojska še hotela nadaljevati brezupno borbo, potem je le še vprašanje tednov, da bo ves polotok očiščen od rdeče privlake in trdno v rokah nacionalne vlade.

Mnogo bolj zanimive in do gotove mere zapletene pa so zunanje-politične posledice zaključka španske državljanske vojne, ki od svojega prvega začetka ni bila nikoli izključno notranje-politična zadeva španskega naroda, marveč torišče raznih drug drugemu nasprotujočih si zunanje-političnih tokov in apetitov velikih držav. Danes vsi radevolje priznajo, da bi bila imela državljanska vojna v Španiji povsem drugačen potek, če bi bili obe zapadni velesili, Francija in Anglija, do nasprotujočih si taborov zavzeli drugačno stališče. Nesrečno naključje je hotelo, da je bila v Franciji ob izbruhu španske državljanske vojne na oblasti ljudska fronta pod poveljstvom sodruha L. Bluma in da je bilo angleško zunanje ministrstvo zasedeno od Edena, ki mu je zatemnjevalo obzorje osebno nerazpoloženje napram Italiji in nekaterim njenim voditeljem. Francija pod vodstvom ljudske fronte, ki je na slepo ubogala navodila iz Moskve, ni mogla videti svojih pravih interesov in se je v protislovju z vso svojo tisočletja staro tradicijo navezala na boljševiški tabor v Španiji proti nacionalnemu španskemu taboru. Angleško zunanjo politiko, ki je pravkar v abesinskem vprašanju dobila nekaj hudih udarcev po glavi, pa je prijetno zaščegotala misel, da bo morda Anglija v republikanskem taboru dobila trenutnega tihega zavznika, ki ga bo lahko izigravala proti Italiji in ji delala težave na Sredozemskem morju. Zgodilo pa se je drugače. Italija in Nemčija, ki se jima v začetku niti sanjalo ni, da bi v Španiji mogli kedaj imeti kakšno vlogo, sta namreč hitro planili in zasedli prazno mesto ob generalu Francu, ki je takrat podpora potreboval in je bil zanjo hvaležen. Anglija je prva svojo napako spregledala, toda bilo je že prepozno: Italija in Nemčija sta jo prehiteli in namesto da bi bila Španija postala v rokah Anglije nagajevalno sredstvo proti Italiji, je postala le v italijanskih in nemških rokah sredstvo za resno ogrožanje francoskih in angleških interesov v Sredozemskem morju. Angleška vlada, ki je dobro vedela, da samostojno ne more več nastopati, ampak le skupno s Francijo, se je več ko eno leto trudila, da bi zamujeno popravila, toda v Francijo se je po dveh letih ljudsko-frontaške vročine le počasi vračala treznost, ki je narekovala drugo politiko, na drugi strani pa je morala francoska politika resno računati z novimi spremenjenimi dejstvi in previdno ugotoviti, koga je v Pirenejih dobila za sosedo, preden se spušta z njim v pogajanja. Končno je bilo prizadevanje Anglije kronano z uspehom, kajti zadnji dnevi Katalonije so v Franciji dozorala prepričanja, da je treba hitro ravnati, tem bolj, ker so iz nacionalne Španije prihajali vedno bolj krepki glasovi, da hoče ta dežela ostati samostojna, da bo ljubosumno odklonila vsako tuje vmešavanje in vsako vknjižbo na njeno politično in gospodarsko neodvisnost. Začela so se pogajanja, ki so se končala uspešno in med Francovo Španijo ter Francijo in Anglijo so vzpostavljene odnosi dobrih sosedov. General Franco je doživel na političnem bojišču svojo največjo zmago, ko je iz dveh zapadnih velesil, iz tistih, ki mu bosta najlažje pomagali, da odstrani ruševine državljanske vojne in tolkanj preizkušeno deželo obnovi v gospodarskem pogledu, napravil dve prijateljsko razpoloženi sosedbi v trenutku, ko je bilo nevarno, da ne bi njuno nasprotstvo Španijo potegnili v mednarodna trenja.

Z zaključkom državljanske vojne z zunanje-političnega stališča so se marsikateri postavke v veliki borbi med obema taboroma velesil občutno spremenile. Francija ni dobila še tretje meje, ki bi jo bila treba oboroževati. Izginila je zanjo nevarnost, da bi se morala boriti proti novim postojankam, ki ogrožajo njeno pot v Afriko. Za Anglijo je izginila pošast za hrbotom Gibraltarja in strah pred pomorskimi oporišči, ki bi mogli njeno pot skozi Sredozemlje ogrožati. V bližajoči se razpravi za razdelitev oblasti v Sredozemskem morju bosta Francija in Anglija sedaj nastopili okrepljeni, kar se bo kmalu pokazalo na diplomatskem pozorišču.

Anglija in Francija sta priznali nacionalno Španijo

Azana - predsednik rdeče Spanije - je zapustil Pariz in odpotoval na švicarsko mejo

Pariz, 27. febr. c. Na današnji seji francoske vlade je bil sprejet sklep, da Francija »de jure« prizna vlado generala Franca. Vlada je izrekla posebno priznanje senatorju Berardu za njegovo delo v nacionalistični Španiji. Zunanjemu ministru je bilo naročeno, da naj še ta teden imenuje francoskega veleposlanika v Burgosu.

Uradno poročilo, ki je bilo zvečer objavljeno po seji vlade, pravi, da je bil sklep o priznanju vlade generala Franca sprejet soglasno. Nocoj bodo še v Parizu objavili tudi besedilo treh protokolov, ki sta jih v soboto v Burgosu podpisala Berard in general Jordana.

Nocojšnji listi že pišejo o tem, kdo bo imenovan za francoskega veleposlanika v Burgosu pri nacionalistični vladi. Listi omenjajo največ ime senatorja Berarda, prav tako često pa se imenuje ime sedanjega veleposlanika v Buenos Airesu Peyroutona, poveljnika v Metzju generala Girauda in sedanjega veleposlanika v Varšavi Noela.

Uradi se selijo

Takoj po uradni objavi priznanja nacionalne vlade v Burgosu s strani Francije je španski republikanski poslanik Martinez zapustil poslopje poslaništva ter se preselil v hotel. Osebe generalnega konzulata in urada za turizem se je tudi preselilo v hotel. Ustanove, ki jih je v Parizu ustanovila republikanska Španija in ki so odvisne od poslaništva, so se začele seliti že snoči. Odbor za podporo meščanskemu prebivalstvu ter odbor za evakuacijo in zaščito otrok bosta še nadalje lahko delovala.

Chamberlain:

Rdeča vlada je razbita Francova jamstva so za nas zadovoljiva

London, 27. febr. c. Danes popoldne je v angleški spodnji zbornici Chamberlain napovedal, da bo tudi angleška vlada v najkrajšem času priznala »de jure« vlado generala Franca in sicer brez vseh pogojev. Vendar pa bo vlada o tem sprožila še razpravo v angleškem parlamentu in sicer kar jutri popoldne.

Majoor Attlee je vprašal Chamberlaina, če misli skupno z vlado USA sklicati svetovno mirovno konferenco, ki naj bi proučevala omejitve oboroževanja. Chamberlain je rekel, da bi bilo želeli omejitev oboroževanja, prav tako pa bi bilo treba tudi razpravljati o tem, kako omejiti gospodarske meje med narodi. Toda trenutno Chamberlain ne verjame v to, da bi bilo mogoče sklicati tako mednarodno mirovno konferenco.

V svojem govoru o priznanju generala Franca je Chamberlain poudaril, da ima sedaj Franco

veliko večino Španije in španskega gospodarstva v svojih rokah. Podaljšanje borbe v Španiji bi samo pomenilo brezsmiselno prelivanje krvi. Rdeča vlada je popolnoma razbita in ni mogoče verjeti, da bi predstavljala še kako suverenost. Zato smo že danes pripravili vse potrebno za to priznanje.

Angleška vlada je zadovoljna s Francovo izjavo o tem, kako bo branil špansko neodvisnost in tudi s tem, kako bo postopal z rdečimi, ki niso zagrešili nobenega zločina. Sklep o priznanju vlade generala Franca smo sprejeli ob koncu prejšnjega tedna.

Delavski poslanci bodo o vsem tem izzvali nocoj še glasovanje. Chamberlain pa je obljubil za jutri še obširno razpravo.

Azana odpotoval na švicarsko mejo Njegov odstop sklenjen

Pariz, 27. februarja. AA. DNB. Po pisanju pariškega tiska je dosedanji predsednik španske republike snoči zapustil Pariz. Odstop bo verjetno objavljen v Colonges-Sous-Salève na švicarski meji. V njegovem spremstvu se nahaja njegov zet. Na postaji v Parizu se je od Azane poslovil predstavnik francoskega ministra za zunanje zadeve. Azana ni hotel dati predstavnikom tiska nobene izjave. Azana je v Bellegardu s svojim spremstvom stopil iz vlaka in se odpeljal v Colonges. Novinarjem je Azanov nečak izjavil: »Če bi bil Azana odstopil, bi to tudi jaz vedel. Njegovega odstopa še ni in lahko zavrnete glasove, da bi bil izročil svoj odstop španskemu poslaništvu v Parizu. Če bi bil Azana odstopil, bi to najprej vedeli na španskem. Mogoče do odstopa sploh ne bo prišlo. Možni so tudi drugi izhodi. Nečak je dodal, da se bo Azana ustavil za nekaj dni v Colongeu, da se odpotuje in da bodo časnikarji že ob pravem času izvedeli, če se bo kaj važnega zgodilo.

Pariz, 27. februarja. c. Republikansko špansko veleposlaništvo v Parizu je objavilo, da Azana ni odstopil in da se strogo drži svoje obljube, da se v Franciji ne bo pečal s politiko.

Cerkev z verniki pognana v zrak Nov način boljševiškega boja proti veri

Riga, 27. febr. Boljševiška vlada v Moskvi je vedno bolj vznemirjena zaradi verske propagande, ki se baje z uspehom širi med ljudstvom. Zato je naročila znanemu Judu Brauderju, ki je vodja protiverskega odseka v GPU, da izdela nov načrt za protiverski boj. Brauder je sedaj pričel postopati na sledeč način: Kadar boljševiška policija zana, da so se v eni ali drugi cerkvi skrivoma zbrali verniki za zaprtimi vrati, jo obkrožijo policijski agenti in z dinamitom poženejo v zrak. Na ta način so v Rjevsku in Saropolu v pokrajini Udmurtskaja bile z dinamitom razstreljene nekatere votline, ki jih je ljudstvo imenovalo »tajnikit«, to so skriti kraji, kjer so se verniki zbirali v verskim obredom. Pri eni sami razstrelitvi je bilo ubitih nad 120 oseb.

V gorovju Georgije je mnogo malih skritih samostanov, v katerih se skrivajo mladi menihi, imenovani služabniki sv. Jurija. Tem načelju duhovnik Koskov. V zadnjem času je prišlo ponovno do bojev med temi menihi in policijskimi agenti, ki so hoteli razstreliti njihova zatočišča. V teh bojih je bilo pobitih nad 70 menihov. Nekaterim pa se je posrečilo uiti.

Na podoben način nastopajo sovjeti tudi proti muslimanskim vernikom v srednji Aziji. Tudi tam je v kraju Oso prišlo do poboja zaradi verskih obredov in je bilo ubitih 64 oseb. V koncentracijskem taboru v severnih tundrah so zaradi pomanjkanja in bolezni umrli škofje Antonij iz Arhangelska, Feodor iz Rostova in Aleksander iz Jekaterinoslava. Sovjeti so jih deportirali 1932. leta. Boljševiki so prijeli tudi v pokrajini Litelska škofa Cistiakov in Tostoborova, ki sta nadaljevala tajni verski družbi in uživali velik ugled med ljudstvom. V Moskvi so ustrelili duhovnika Jesipenka.

Znamenita katedrala Vspenskaja, zgrajena v 12. stoletju, je bila spremenjena v skladišče za drva. Katedrala sv. Dimitrija pa je bila spremenjena v skladišče za alkohol.

»Brezbožnik« komunistično glasilo v Moskvi, objavlja, da je vodja brezbožniške organizacije naročil natisk knjig za šolsko mladino, ki naj služijo predvsem za pobijanje verstev. Prav tako so boljševiki začeli intenzivnejšo propagando po radiu proti veram. Odprih je bilo že več učilišč za brezbožstvo.

Azana

Odmev v Burgosu

Burgos, 27. febr. AA. Havas: Britanski diplomatski agent v Burgosu Hodgson je danes sporočil nacionalističnim oblastvom sklep britanske vlade, da prizna vlado generala Franca kot zakonito špansko vlado. Hodgson je obenem sporočil, da je britanska vlada sklenila imenovati pri nacionalistični vladi svojega poslanika. Ime novega poslanika bo londonska vlada v kratkem sporočila generalu Francu. Dotlej bo pa Hodgson upravljal službo odpravnika poslov.

Burgos, 27. febr. c. Še te dni bo nacionalistična vlada imenovala svojega veleposlanika v Parizu. Prav tako bodo že te dni imenovani v vseh večjih francoskih mestih nacionalistični konzuli, tako posebno v Marseilleu, Bordeauxu in Perpignanu.

V sredo se sestane v Bayonnu in Hendayeu francosko-španska železniška konferenca, ki bo uredila zadeve prometa med Francijo in nacionalistično Španijo.

Kaj vse so odkrili v „Zeleni hiši“ v Budimpešti

Zaboji bomb - Lista članov „črne fronte“ - Hungariste odpravljajo v koncentracijski tabor

Budimpešta, 27. februarja. TG. Vlada grofa Telekyja zelo odločno nadaljuje ukrepe proti članom razpuščene narodno-socialistične stranke »Hungaristov« (madžarskih narodnih socialistov) in je bilo tekom današnjega dne aretiranih 150 vidnejših članov tega gibanja. Vsi so bili odpeljani v koncentracijski taborišče.

Vlada je dobila v roke mnogo obtežilnega gradiva, ki dokazuje, da je bilo delovanje »Hungaristov« nevarno za obstoj države in da je imelo svoje korenine v inozemstvu, od koder so teklo tudi močne denarne podpore. »Hungaristi« niso nič drugega, kakor nadaljevanje »puščičastih križev«, ki jih je vodil major Szalasi in ki so bili že pred letom dni razpuščeni, Szalasi pa obsojen na ječo.

Hungaristi so imeli tudi svojo oboroženo četo, ki si je nadela ime »Črne fronte«. Člani »Črne fronte« so bili brezimni, ker se niso vpisali pod svojim imenom, marveč pod gotovo številko. Samo pod to številko so bili drug drugemu znani. Poleg tega so imeli »Hungaristi« poseben strankarsko-obrambni oddelk, ki je imel nalogo skrbeti za to, da so vsa vidnejša politična mesta prišla v roke njihovih pristašev. Ta odsek je imel v svojih arhivih

liste vseh oseb, ki jih je treba odstraniti, in vseh mest, ki jih je treba — tudi s silo — znesti. Člani tega odseka so bili zavezani k pokorščini pod smrtno kaznijo.

Notranje ministrstvo je dobilo v roke tudi podrobnosti načrta o rovarjenju »Hungaristov«, o demonstracijah, ki so jih izvedli, ki so jih še nameravali, o političnem hujšanju v javnosti in podtlaču, o hujskajočem tisku, ki ga je treba porazdeliti med ljudstvo. V strankinih prostorih so našli cele zaboje ročnih granat in bomb, ki jih je stranka imela pripravljena za svoje podvige. Vse granate so tujega izvora.

Hungaristi so imeli v Budimpešti svojo osrednjo organizacijo nameščeno v »Zeleni hiši« v Andrássyjevici ulici. Poleg tega so razpolagali še s 125 strankinimi prostori, razdeljenimi po vseh delih mesta.

Pri preiskavi je policija v »Zeleni hiši« odkrila listo vseh državnega uradnika, ki je bilo vključeno, čeprav je zakon državnim uradnikom izrecno prepovedal članstvo pri tej stranki. Aretiranih je bilo že večje število višjih uradnikov, ki so jih danes ves dan zasliševali. Zaseženo obremenitveno gradivo bo proučeval poseben odbor. Za aretirane hungariste so pripravili koncentracijsko taborišče v Kistarcsi.

Pierlot odstopil

Bruselj, 27. februarja. c. Vlada Pierlota, ki se je šele pred dnevi predstavila parlamentu, je danes odstopila zaradi spora v socialistični stranki.

Pariz, 27. febr. b. Letalska eskadra, ki je imela do sedaj svoj sedež v Chartreux, je dobila nalogo, da se takoj odpravi v Alžir in okrepi tamkajšnje francoske letalske sile.

Dunajska vremenska napoved: Oblačno, hladneje z lokalnim deževjem.

Zemunska vremenska napoved: Oblačno, od časa do časa dež v Podonavju. Košava bo postopno popustila. Pričakovati je nekoliko hladnejšega vremena v zahodnih in severnih krajih. — Najnižja toplota 27. t. m. Plevlje —3, najvišja Banjaluka 19 stopinj.

Politični zapiski

Strankarsko gibanje

Zadnje čase se povsod po južnih krajih čuti živahno strankarsko gibanje. Srbski zemljoradniki so imeli svojo strankarsko konferenco v Banjaluki v Bosni, kjer je ta stranka, zlasti med Srbi precej močna. Obširno poročilo je na tej seji podal vodja stranke Joca Jovanović. Davidovičevi demokrati pa so imeli svojo strankarsko konferenco v Belgradu v stanovanju Ljube Davidoviča. — Ista politična skupina je imela v nedeljo strankarsko konferenco v Užicah, kjer so izvolili delovni odbor bivše demokratske stranke. V Samskem mostu je bilo v nedeljo veliko zborovanje JRZ, ki se ga je udeležil tudi minister brez portfelja dr. Branko Miljuš, kateremu je bil prirejen slovesen sprejem, ker je poslanec tega okraja. Na zborovanje je prišlo mnogo Srbov in tudi muslimanov. Po zborovanju je minister sprejemal deputacije iz raznih krajev svojega volivnega okraja.

Stari radikal Živojin Tajsč umrl

V Smederevu je umrl nekdanji radikalni narodni poslanec Živojin Tajsč, ki je bil poslanec Pašičeve radikalne stranke zadnjikrat leta 1923. Rajni Tajsč se je udeleževal političnega življenja že v predvojni Srbiji, kjer je bil že leta 1901 izvoljen za poslance. Rajni Tajsč je bil leta 1903 izvoljen kot poslanec tudi v parlamentarno delegacijo, ki je odšla v Zenevo, odkoder je pripeljala v Srbijo kralja Petra. Zadnje desetletje se je umaknil iz političnega življenja zaradi starosti, saj je bil že 74 let star.

Izjava donavskega bana

Za novega bana donavske banovine je bil imenovan šidski odvetnik dr. Jovan Radičević, ki je bil leta 1925 in 1927 tudi narodni poslanec narodne radikalne stranke. Po letu 1929 se je dočela umaknil iz politike ter je bil ves čas v opoziciji. Ko je sedaj prevzel uradne dolžnosti kot ban, je izjavil: »Na položaj bana donavske banovine prihajam iz svobodnega polja. Zato imam za svojo prvo dolžnost, da v zaupani mi banovini uvedem bolj elastičen in bolj eksperimentalen upravni režim, ker se mi zdi, da ni hujšega kakor upravna birokracija in pa tisto znano reševanje aktov »na nadležnost...«. Najvažnejše vprašanje je gospodarsko. Brez rešitve gospodarskih vprašanj, ki so elementarno zadovoljevanje vsakega človeka, ne moremo pričakovati niti rešitve drugih vprašanj našega družabnega življenja.«

Srbska fronta in dr. Lazar Marković

Kakor poroča zagrebški »Obzore« je na svojem popotovanju po Bosni in Hercegovini ter po Dalmaciji znani voditelj srbijske združene opozicije dr. Lazar Marković pokrenil vprašanje ustanovitve srbske fronte. Zoper to namero je nastopil hrvaški »Obzore« ter pravi, da je srbska fronta nepotrebnost. Druge skupine združene opozicije, kakor tudi skupina Aca Stanojeviča, ki ji dr. Marković pripada, izjavljajo, da s tem niso zadovoljne, ter da je dr. Marković to započel na svojo roko. Sedaj je dr. Marković v listih dal izjavo, da ni nikdar mislil na ustanovitev srbske fronte. Dr. Marković tako-le veli: »Ta govorica je bila namerno ustvarjena na podlagi enega njegovega stavka v govoru, ki ga je imel v Sarajevu pred večjim številom Srbov in Hrvatov. Maja pot ima zgolj ta namen, da svoje prijatelje poučim o novem političnem položaju.«

Razmejitve med Srbi in Hrvati

Sibijska »Nova Tribuna« piše, da je hrvaško vprašanje ali hrvaška nezadovoljnost ali pa je res hrvaško vprašanje. Ako je res hrvaško vprašanje, ima državnoopravni značaj. »V tem primeru je potrebno, da mu damo zemljepisne meje njegovega delovanja, in sicer složno ter sporazumno. Kdor pa pozna narodnostno karto naše domovine, bo to delo razmejitve imel za najbolj težko, ker je po mišljenju pisca teh vrst zelo težko potegniti mejo med Srbi in Hrvati tako, da bi bili obe stranki zadovoljni. Končno je treba omeniti, da je pri reševanju tega najvažnejšega vprašanja naše notranje politike potrebna tudi volja in samopremagovanje na obeh straneh, ker z ozirom na današnji svetovni položaj nimamo mnogo časa čakati, ker je pač čakanje onemogočilo, da se hrvaško vprašanje ni do danes že rešilo.«

Srbstvo v Vojvodini propada

V prostorih Matice Srbske v Novem Sadu je društvo »Sloga«, ki ima prosvetne in gospodarske cilje, priredilo svoje »selo«, kjer je predsednik društva dr. Nikola Prodanović izjavil, da je jugoslovanski življenjski v nevarnosti, da pa najbolj ovirajo napredek srbskega življenja v Vojvodini moda, zaplavljanje, piščanje in razprtje. Glavna točka dnevnega reda tega »sela« je poleg deklaracij bilo predavanje g. Toma Iskruljeva, ki je naglašal, da so Jugoslavlani v Vojvodini neorganizirani, nemarni, ki puščajo, da tuji njihovo zemljo kupujejo ter nje potiskajo iz vasi. »Nekdaj čisto srbske vasi so sedaj za nas izgubljene. Vas Srbski Miletč, nekdanje čisto srbsko selo, danes pa imajo v njej Srbi samo eno stotinko vse zemlje in hiš. Čeli srbski kraji so ogroženi, celo sama Sajaška, nekdanje zibelka srbstva. V Čurugu in Žablju je okoli 30% tujcev, v Sajaškem Sv. Ivanu pa kar polovica... Moramo dobiti kapital, da ne bomo prodajali, marveč kupovali zemljo. Novih sil je treba dobiti: kmete iz Šumadije, iz Hrvatske. Neorganizirani smo pozabili na svoje predvotno geslo »Svoji k svojim!« Sedaj podpiramo tuje trgovce, svoje konkurente ter jih bogalimo, sami pa propadamo.« — Značilne besede javnega delavca, ki dajo misliti.

Srbi in Bunjevci na Madžarskem zahtevajo svoje pravice

Novosadski list »Dan« prinaša iz Subotice daljše poročilo o nastopu srbske in hrvaške narodne manjšine na Madžarskem. Začenja takole: »Srbi in Bunjevci na Madžarskem se pred kratkim v Budimpešti izročili ministru prosvete značilno spomenico. V tej spomenici Jugoslavlani, ki žive na Madžarskem, zahtevajo svoje temeljne najširše pravice. V srbski spomenici je naglašena odločna zahteva, naj madžarska vlada ustavi nadaljnje rovarjenje odstavljenih pravoslavcev, ki brez vsakršne pravice rogovilijo po Mađarskem, kjer ustanavljajo nekeke madžarske grško-vzhodne (pravoslavne) cerkve.« O spomenici Bunjevcev naglašajo, da odločno zahteva, da se mora dopustiti, da se po bunjevskih katoliških cerkvah rabi le bunjevski jezik. Zahtevajo, naj se enkrat preneha madžarizacija bunjevskih priimkov, ki so jo Mađžari uganjali zadnja leta. Bunjevci zahtevajo svoje, srbske ali hrvaške čitalnice, društva, igre in šole.

Ministrstva za ljudsko kulturo ne bo Vlada je v finančnem odboru umaknila pooblastilne predloge prejšnje vlade

Belgrad, 27. febr. m. Današnja seja finančnega odbora se je pričela ob polu popoldne. Vodil jo je predsednik finančnega odbora Dimitrije Magarašević. Zapisnik zadnje seje je prečital tajnik Stanoje Protič, nakar je finančni odbor nadaljeval razpravo o predlogu finančnega zakona. Brez pripomb so bila sprejeta vsa pooblastila v finančnem zakonu: za pošto, kmetijsko in trgovinsko ministrstvo, za ministrstvo za gozdove in rudnike, za socialno ministrstvo, ter za ministrstvo za ljudsko telesno vzgojo.

Pri drugih odredbah finančnega zakona je pri § 79 predloga finančnega zakona, ki določa, da se s 1. aprilom 1939 ministrstvo za ljudsko telesno vzgojo preimenuje v ministrstvo za ljudsko kulturo, se je oglasil k besedi minister za ljudsko vzgojo, ter je v sporazumu z drugimi v postev prihajajočimi ministri izjavil, da kr. vlada umika ta paragraf, ter bo v tem pogledu predložila tudi posebne amandamente. Kakor znano, je predlog finančnega zakona izdala prejšnja Stojadinovičeva vlada. V gornjem členu je hotela s 1. aprilom tedanja vlada ustanoviti ministrstvo za ljudsko kulturo. To ministrstvo bi se po predlogu v finančnem zakonu delilo na dva oddelka: oddelka za fizično kulturo in oddelka za duhovno kulturo. Vsak oddelak bi vodil načelnik. Oddelka za telesno kulturo bi imel tri oddelke: sokolstvo, šport, gasilstvo. Oddelka za duhovno kulturo pa pet oddelkov: gledališče, umet-

Iz železniške službe

Belgrad, 27. februarja. AA. S kraljevim ukazom so premešeni pri ravnateljstvu državnih železnic v Ljubljani:

Za inspektorja v 5. skupini prometno-komercialnega oddelka Franc Rozman, doslej pri prometno-komercialnem oddelku s sedežem v Mariboru; za višjega kontrolorja 6. skupine prometno-komercialnega oddelka Ferdinand Zužek, doslej višji kontrolor istega oddelka s sedežem v Mariboru;

za višjega kontrolorja 6. skupine prometno-komercialnega oddelka Rudolf Likar, doslej višji kontrolor istega oddelka s sedežem v Ljubljani; za kontrolorja 7. skupine na postaji Ljubljana Viktor Veber, doslej kontrolor postaje Kraljevac-Prelog;

za kontrolorja 7. skupine na postaji Pragersko Franc Janežič, doslej kontrolor na postaji Ribnica.

Belgrajske novice

Belgrad, 27. februarja. AA. S kraljevim ukazom je upokojen Josip Vlah, višji progovni nadzornik 7. skupine na železniškem ravnateljstvu v Ljubljani.

Belgrad, 27. febr. m. Za senat kraljevine Jugoslavije je potreben debatni stenograf za slovenski jezik. Mesečna plača znaša 2500 din. Pisemne ponudbe je treba poslati kabinetu predsedništva senata.

Belgrad, 27. febr. m. Prestavljena sta Janko Vrečko, prometnik, a postaje Borovnica na postajo Brezno-Ribnica, in Jože Zagorec a postaje Bled-jezero na postajo Pragersko.

Belgrad, 27. febr. m. Nakladišče Janževski vrh, za katerega so doslej interesi morali plačevati najemnino, je glavno ravnateljstvo proglasilo za javno.

V nekaj vrsticah

Snoči se je končal kongres svetovnega gospodarstva v Berlinu. Kongres je priredilo društvo za svetovno gospodarstvo za 20 letnico svojega obstoja. Kongresa se je udeležilo več tujih delegacij.

Davi je v Lamenogu umrl tuniški prestolonaslednik princ Mahmut-b-ef, rojen leta 1866. Prestolonaslednik je bratranec sedanjega beja. — Na osnovi tuniškega nasledstvenega prava bo prestolonaslednik nečak sedanjega beja Taharbej.

Začetek parlamenta Karpatske Ukrajine, ki bi moral biti 2. marca, je odložen za 9. marec.

Avtomobil, v katerem sta se nahajali gospa Del Vayo, žena rdečega španskega ministra, in gospa Hofman, hčerka predsednika belgijskega parlamenta, je trčil v drug avtomobil. Ranjeni so trije potniki.

Snoči je v nekem plesnem lokalu v Belfastu na Irskem eksplodirala bomba. Porušil se je strop dvorane. Ranjeno je bilo več oseb med njimi nekatere težko.

Norveški kitolovci »Nikene«, »Isfele« in »Saltadalingene« so se zaradi burje v severnem delu Atlantskega oceana izgubili. Dozaj so našli samo ladjo »Saltadalingene«.

Poročajo iz Sueza, da sta v arabskem delu mesta eksplodirali dve bombi. Ob tej priliki je bilo ubitih 21 oseb, 41 pa ranjenih.

niško šolo, radio, kinematografija in razstave. Poleg teh oddelkov bi ministrstvo imelo tudi odsek za računovodstvo in splošni odsek za administracijo. Po izjavi ministra za ljudsko telesno vzgojo Čeloviča sedanja Čelovičeva vlada ne vztraja pri tem pooblastilu ter se s 1. aprilom ne bo ustanovilo ministrstvo za ljudsko kulturo, temveč bo še nadalje ostalo ministrstvo za ljudsko vzgojo.

Nato so bila sprejeta druga pooblastila. Finančni minister se je oglasil k besedi pri § 84 ter je izjavil, da bo predložil amandement, s katerim se bo ukinilo določilo v predlogu finančnega zakona, da bi se uslužbenecem finančne kontrole preprečevalo vsako strankarsko delovanje. To pooblastilo je zase zahtevala prejšnja vlada.

Prav tako je finančni minister izjavil, da bo zboljal § 84, točka 3, ki govori o napredovanju državnih uslužbencev v višjo skupino.

Pri današnji razpravi o pooblastilih v finančnem zakonu se je večkrat k besedi oglasil od slovenskih poslancev dr. Ogrizek ter zahteval, naj bi se vse uredbe, ki jih misli izdelati kr. vlada, izdajale v sporazumu s poslanskimi odbori skupščine in senata. S tem je bila razprava zaključena ter so bila vsa določila soglasno sprejeta.

Potem je prošil za besedo Luka Kostrenčič ter je v smislu določil skupščinskega poslovnika predložil za poročevalce finančnega odbora za plenum skupščine tri člane in to dr. Oteta Gavriloviča, Franca Gabrovška, Ačima Popoviča. Finančni odbor je predlog Kostrenčiča soglasno sprejel.

Tajnik odbora Stanoje Protič je nato prečital poročilo, ki ga je sestavil finančni odbor o svojem delu za plenum skupščine. Prebrano poročilo so vsi člani odbora odobrili in podpisali, nakar ga

je predsednik odbora Magarašević takoj izročil predsedniku skupščine Simonoviću.

Razprava o proračunu v sredo

Na jutrišnji seji skupščine, na kateri bo izvoljen odbor za proučevanje mednarodnih pogodb, bo predsednik skupščine obvestil poslance, da je finančni odbor proučil predloga državnega proračuna in finančnega zakona. Poročilo finančnega odbora bo že na jutrišnji seji razdeljeno med poslance ter bo stavljeno na dnevni red prihodnje skupščinske seje, ki bo v sredo 1. marca. Tedaj se bo v skupščini pričela tudi proračunska razprava. Prihodnja seja finančnega odbora bo sklicana pismeno. To bo verjetno med 7. in 8. marecem. Dotlej bo kraljeva vlada izdelala vse amandamente in jih predložila v pretres in odobritev finančnemu odboru.

Obširnejši govor o naši notranji politiki

bo predsednik vlade, kakor je izjavil v finančnem odboru, imel na seji skupščine. Ze za predsednikovo poročilo o notranjem ministru, je bilo tako veliko zanimanje, da so se seje udeležili tudi poslanci opozicije, dasi niso seje zastopani v finančnem odboru. »Pravda«, ki poroča o tem, na koncu pravi: »Kakor se iz teh izjav predsednika vlade vidi, bodo vprašanja, ki so bila tako jasno in nedvoumno sprožena v vladni izjavi, bolj podrobno razložena na seji plenuma narodne skupščine. To pa bo najbrž med 10. in 15. marecem. Takrat namreč utegne priti na vrsto preračun notranjega ministristva.

Mož ustrelil svojo ženo — nato sebe Pretresljiva žaloigra v mariborski tekstilni tovarni

Maribor, 27. febr. Danes popoldne okrog pol 4 se je pripetila v tekstilni tovarni Hutter in drug v Melju pretresljiva žaloigra. V tej tvornici sta zaposlena 37-letni Franc Sokan in njegova žena, 28-letna Marija Sokan kot tekstilna delavka v tkalnici. Med mladima zakoncema, ki imata dva otroka v starosti 4 in 8 let, že dolgo časa ni bilo soglasja. Mož je zanemarjal ženo. Na dnevnem redu so bili pretepi, ni hotel skrbeti za otroka in tako se je naposled zgodilo, da ga je žena zaradi neznosnih družinskih razmer zapustila ter se je na koncu lanskega leta preselila k svojim staršem v Mejno ulico 16. Delala pa je še naprej v tovarni

in skrbela za otroka. Ker pa je videla, da ji mož ničesar ne prispeva za oskrbo otrok, sama pa tudi premalo zasluži, mu je hotela zarubiti del njegove plače. To pa je moža strahovito razburilo. Ko je bila danes dopoldne zaposlena Sokanova pri svojem stroju, je prišel njen mož v službo, ki pa jo je nenadoma zapustil ter odšel v tkalnico ter brez besed oddal na ženo dva strela. Zadel jo je v trebuh in rame ter jo nevarno ranil. Nato pa je obrnil orožje proti sebi, se ustrelil v sence in bil pri priči mrtev. Ženo so takoj prepeljali v bolnišnico, kjer je bila operirana, vendar je njeno stanje zelo nevarno in je malo upanja, da bo okrevala.

Nov val terorja v Palestini Atentat na vlak: 32 mrtvih, 52 ranjenih

Jeruzalem, 27. febr. AA. DNB.: V Palestini se je spet začel val terorja. Tako se je v arabskem okraju Haife pripetil atentat na vlak, ki je terjal življenje 32 Arabcev, 52 jih je pa nevarno ranjenih. V Jaffi so ubili nekega Arabca. V okolici Tel-Aviva so našli trupla več Arabcev. Novi val terorja, čigar žrtve so skoraj izključno sami Arabci, se zdi, da je izraz židovskega maščevanja za neuspeh, ki ga je židovska teza doživela v Londonu.

Davi je v kleti poslopja, kjer ima svoje prostore judovska agencija, nastal požar, vendar so ga hitro ugasili. Mislijo, da je ogenj povzročila zločinska roka. Snoči so v vsej deželi priredili židovske shode v protest proti poskusu, da se židje degradirajo na položaj manjšine, ne glede na poročstva, ki bi jim jih utegnili dati.

Jeruzalem, 27. febr. AA. Havas: Snoči so prebivalci v arabskih vaseh od smega veselja zažgali kresove in vzklikali

Chamberlainu in muftiju Huseinu: »S pestjo in mečem smo izvajali našo neodvisnost!« Pri židih se pa opaža seveda nezadovoljstvo. Mestni svet v Tel Avivu je izglasoval resolucijo, po kateri židje ne pristanejo na to, da se podre začeto delo obnove.

Obvezni vojaški pouk za poljske akademike

Varšava, 27. februarja. AA. Na včerajšnjem občnem zboru študentskih organizacij, kateremu je prisostvoval tudi namestnik vojnega ministra general Gluhovski, je bil sprejet sklep o uvedbi nacionalne službe na univerzah. Vsak študent in vsaka študentinja, bodo morali mesec dni živeti v taborišču, kjer bo uveden vojaški načrt življenja.

† Dr. Dinko Trinajstić

Crikvenica, 27. februarja. b. Okrog polnoči je umrl v Crikvenici senator dr. Dinko Trinajstić, v 81. letu svojega življenja. K večnemu počitku ga bodo položili 1. marca ob 10 popoldne v Crikvenici. Nato bodo prenešeni zemski ostanki v njegov rojstni kraj Vrhnika nad morjem. — Dr. Dinko Trinajstić je pred svetovno vojno pod vodstvom rajnega dr. Matka Laginje v istrskem deželnem zboru zastopal svoj hrvaški narod ter se ramo ob rami s Slovenci boril za pravice Slovencev in Hrvatov v Istri. Pred vojsko je bilo ime dr. Trinajstića med avstrijskimi Slovenci in Hrvati dobro znano. Po vojni pa se je zaradi starosti umaknil v ozadje. Naj se veseli večne Pravice in Resnice!

Zagreb, 27. februarja. b. Po krajšem bolehanju je v 66. letu svojega življenja preminul izredni profesor tehnične fakultete Milan Vukič.

Uredba k dodelitvi pravice prostovoljske zemlje

Belgrad, 27. februarja. AA. Na podlagi uredbe ministrskega sveta o izdajanju državnih obveznic vojnim prostovoljcem namesto agrarne zemlje, je kmetijski minister sporazumno s finančnim ministrom izdal pravilnik o izvedbi te uredbe. Namen te uredbe je, da se uresniči pridobljene pravice vojnih prostovoljcev, ki se jim je do vstetega 8. decembra l. l. priznalo prostovoljstvo. Ker kmetijsko ministrstvo ne razpolaga z zadosti zemlje, da bi ustreglo vsem prostovoljcem, daje uredba možnost, da lahko prostovoljci dobe namesto zemlje, ki jim gre po zakonu o prostovoljih državne obveznice v tisti višini, ki jo določa uredba. Pravico do obveznic imajo prostovoljci in prostovoljci-vstaši, ki jim je do vstetega 8. decembra l. l. vojno ministrstvo priznalo prostovoljstvo, in ki še niso dobili zemljo, ali pa so zemljo že dobili, a jim ni dovoljena, da se tja naselijo, ali pa so dobili zemljo, pa se niso v zakonitem roku preselili.

Vsi prostovoljci in njihovi dediči morajo do vstetega 9. junija l. l. poslati kmetijskemu ministru osebno svoje prošnje. Če prostovoljci-vstaši in njihovi dediči, ki so že vložili na kmetijsko ministrstvo prošnje za zemljo, ne vložijo novih prošenj, bo kmetijsko ministrstvo sklepalo o podelitvi obveznic na podlagi prejšnjih prošenj.

Umrl nam je danes, 27. februarja, naš dragi soprog, oče, ded, brat in stric, gospod

Jakob Rupel

carinski inšpektor v pokoju

Pogreb nepozabnega pokojnika bo v sredo, dne 1. marca ob 4 popoldne izpred hiše žalosti Poljanska cesta 15, VII. stopnišče, na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana, dne 27. februarja 1939.

Elvira roj. Nabergoj, soproga; Mirko, Milica, Karlo, Nada, Slavko, otroci; Nataša roj. Krisper, Zora roj. Turk, snahi; Miklavž, Tomaž, Fedja, vnuki — in ostalo sorodstvo

Danes konklave

Novega papeža bo volilo 62 kardinalov

Vatikan, 27. febr. AA. Reuter: Prihodnjo sredo se bo sestal v Vatikanu konklave. Navzočni bodo kardinali in njihovi spremljevalci, skupaj okoli 300 ljudi. Zasedanje konklave bo verjetno trajalo 4 dni in bodo med tem časom kardinali popolnoma ločeni od zunanjega sveta. Pripravljenih je že 62 celic, ki so preprosto opremljene in v katerih bodo kardinali bivali vse dotlej, dokler ne bo izvoljen novi papež.

Danes se je ponovno sestala glavna kongregacija. Seje se je udeležilo 54 kardinalov. Nato so se sestali dve kardinalski komisiji, da bosta razpravljali o pri-

pravah za konklave in o verifikaciji članov konklave.

Vse priprave za konklave so sedaj končane ter so večeraj poslaniki, imenovani pri sv. stolici, obiskali Sikstinsko kapelo, v kateri bodo volitve novega papeža.

Potrjuje se, da se bodo kardinali O'Connell, bostonski nadškof, Lem, nadškof Rio de Janeiro in Cappello, nadškof v Buenos Aires, pripeljali v Rim šele 1. marca zjutraj. Konklave se bo začel isti dan popoldne, prvo glasovanje za volitev novega papeža bo pa drugi dan, to je v četrtek dopoldne.

Cianov obisk v Varšavi

Protinemške demonstracije dijaštva trajajo dalje

Varšava, 27. febr. AA. Havas: Grof Ciano je prisostvoval večeraj odkritju spomenika polkovniku Francescu Nullu, ki se je boril v vrstah poljskih revolucionarjev leta 1863. Okoli poldne je italijanski minister za zunanje zadeve odšel v zunanje ministrstvo, kjer je imel razgovore z Beckom. Ta razgovor je trajal eno uro. Ob 13 je Ciano sprejel v avdienco predsednik republike Moscicki, pri katerem je ostal na kosilu. Po kosilu je Ciano odšel v prostore italijanskega konzulata, kjer je sprejel italijansko kolonijo v Varšavi.

Po enočinji gala-večerji na italijanskem veleposlaništvu je bil prirejen velik sprejem, katerega so se udeležili vsi poljski ministri, najvišji predstavniki vojske, plemstva, diplomatskega zbora ter druge ugledne osebnosti. Med tujimi poslaniki so bili prisotni nemški, japonski, angleški, ameriški, francoski, turški, jugoslovanski, madžarski in češkoslovaški poslaniki.

Danes popoldne je grof Ciano s svojim spremstvom obiskal italijansko vojaško pokopališče in položil venec na vznožje spomenika. Nato je sku-

paj z zunanjim ministrom Beckom in šefom letalstva generalom Rajskeim obiskal državne letalske ustanove. Poljski letalec stotnik Orlinski je izvajal pred italijanskimi gosti akrobacije na težkem bombniku, izdelanem v poljski tovarni. Grof Ciano je bil v gosteh pri letalskem polku in je skupaj z Beckom in Rajskeim obhodel častno četo. Med kosilom je general Rajskei nazdravil grofu Ciano. V svojem odgovoru je grof Ciano poveljeval delo, ki ga je Poljska izvršila za razvoj vojaškega letalstva in letalske industrije. Ob 16.30 se je grof Ciano odpeljal na lov v bieloviški gozd.

Beck obišče London

Varšava, 27. febr. AA. Pat: Varšavski listi prinašajo poročila angleškega tiska o možnosti obiska poljskega zunanjega ministra Becka v Londonu. Listi poudarjajo, da se da iz teh glasov londonskega tiska sklepati, da je zunanji urad dal pobudo za ta obisk.

Besede mladini

Predsednik švicarske republike Etter je te dni nagovoril šolsko mladino Švice po radiju. Predvsem je dejal, se mora mladina naučiti dela, da bo vse, kar bo naredila, prvovrstno. Če hoče narod priti naprej, mora pridno in pošteno delati, da lahko od tega živi pa tujini prodaja svoje izdelke. To pa je mogoče le, če so njegovi proizvodi kar najboljši. Tak narod pa je tudi najbolj spoštovan. Le narod, ki slovi po svoji delavnosti, po visoki kakovosti svojih proizvodov in po svoji solidnosti, uživa ugled. Človek se mora že v svojih ranih letih privaditi in izuriti v vestnem, kar moč dovršenem in vztrajnem delu. Narod lahko živce, lenuhov, pustolovcev, ki bi radi živeli na stroške drugih, od javnih podpor in usmiljenja ter od goljufije, gotovo propade. Švica se je visoko povzpela po svojem delu in tako naj ostane tudi v bodoče.

Nato je predsednik poudarjal, da človek ne živi samo od kruha, ampak tudi od idealov. Mladina mora trdno verovati v Boga, ki nam je dal te ideale in nam pokazal pot, da jih dosežemo, v svojih zapovedih. Spoštovanje do staršev nas navede tudi h pokorščini in podreditvi narodnemu občestvu, nam pove, da ni nobene pravice, kateri bi ne odgovarjale dolžnosti in nas uči, da smo tem bolj svobodni, čim bolj se pokoravamo glasu svoje vesti, ki je usmerjena po pravstvenem zakonu. Drugače se svoboda izpači v svojevolskost, v suženjstvo nižjim nagonom in popolno brezpotje v zasebnem in javnem življenju. Po tej poti propade tudi najmočnejši narod, kakor že prej propadejo posamezniki v razuzdanosti, egoizmu in pomehkuženosti.

Mladina naj ve, da ni mogoče ničesar doseči ne posamezniku ne narodu brez truda, samoodpovedi in žrtve. Na zemlji ni raja in ga ne bo in največja sreča je le v zvesti izpolnitvi dolžnosti. To tudi ves narod pripelje do tistega blagostanja, ki mu je na zemlji potrebno in dosegljivo. Demokracija ne pomeni, da bi vsak smel vse, kar hoče, in da bi mu država morala izpolniti vse njegove hoti. Prava demokracija je mogoča le na podlagi krščanske vesti in zakona.

Deklicam pa je predsednik dejal:

»Draga punčke, vas čaka posebno lepa in častna naloga. Vi boste nekoč žene in matere. Dobre matere so največja sreča naroda. V materi je vteleseno vse, kar je moč in veličina naroda: ljubezen, zvestoba, požrtvovalnost in predanost do konca. Dobra mati ustvarja po svojih otrocih daleč preko groba iz stoletja v stoletje. Zato se, draga dekleta, že zdaj pripravljajte, da boste dobre matere. Učite se, da boste dobre gospodinje in s rčen o izobražene žene!«

Zdaj pa primerjajte s temi besedami, kaj našim ženam in dekletom predavajo in jim govorijo naši inteligenti in inteligentke - emancipantke in kako taka navodila o »potrebi čim večje samostojnosti mladega človeka« »moderna« mladež razume in izvaja v praksi!

»Gdansk je rana na poljskem telesu...«

Izjava polkovnika Tomaševskega v prisotnosti najvišjih predstavnikov vojske

Varšava, 27. febr. b. Večeraj je bilo tukaj veliko dijaško zborovanje pod vodstvom polkovnika Tomaševskega, ki je poveljnik legije vseučiliških dijakov. Zborovanja se je udeležilo okrog 5000 dijakov. Prisostvovali so mu tudi namestnik vojnega ministra, šef štaba za vojaško vzgojo naroda in veliko število častnikov. Polkovnik Tomašewski je pozval dijake, naj bodo hrabri in naj se pripravijo na žrtve. Takšno stališče je danes potrebno, ker Poljska nima ničesar nikomur vračati, temveč ima samo še dobiti. Poljski dijaki so spremljali govor polkovnika Tomaševskega z burnimi vzkliki: Živio poljski Gdansk! Živela vzhodna Pruska!

Voditelj koroških Slovencev

prof. dr. Tischler - odpuščen iz službe

»Koroški Slovenec« poroča, da je dr. Josip Tischler, profesor na gimnaziji v Beljaku, dne 20. februarja sprejel uradno sporočilo od deželnega šolskega sveta v Celovcu, da je razrešen in da naj takoj zapusti gimnazijo.

Profesor dr. Josip Tischler je bil zadnja tri leta predsednik Slovenske Prosvetne zveze na Koroškem, ki je edina osrednja ustanova kulturnih organizacij Slovencev na Koroškem. Vodil jo je z veliko ljubeznijo in v skrajno hudih okoliščinah. Postal je od vseh priznan voditelj kulturnega in narodnostnega delovanja med koroškimi Slovenci. Za osnovo vsemu svojemu požrtvovalnemu in nesebičnemu delu si je postavil dvojje načel: 1. zvestoba državi in 2. zvestoba materinskemu narodu. Opirajoč se na ti dve načeli je dosegel, da so se

„Jutrovi“ napadi na dr. Stojadinoviča

Kramerjev tisk v Knafljevi ulici še vedno prinaša alarmantne članke o političnih grozovitostih, ki jih je Stojadinovič pripravil in ki bi jih bil baje izvedel, ko bi ostal še na oblasti. — Gre torej velika hvala tistim, ki so vse te reči pravočasno uvideli in preprečili, da se naše notranje politično življenje ni povrnilo v brezpravno stanje, kakor je vladalo pod JNS, oziroma pod diktaturo njegovega predsednika Živkoviča in njenega »generalnega sekretarja« g. Kramerja.

Kar se tiče g. Stojadinoviča, smo v »Slovenec« prvi ugotovili, da so se poslednje čase rinili v njegovo okolico vedno bolj ljudje, ki so bili pomembne in daleč vidne korifeje v Živkovičevem in Jevtičevem režimu. Ti sto odstotni jenesarji, ki so le na zunaj menjali politično firmo, so kajpada tudi g. Stojadinoviču nasvetovali in priporočali politične metode, ki sta jih za časa svoje diktature s tolikim pridom uporabljal Živkovič in Kramer in ki jih je »Jutro« vedno zagovarjalo ter neprestano odobraval. Kar naj bi poskušal g. Stojadinovič, je le medla kopija Živkovičeve, Srškičeve in Jevtičeve zakonodaje. Ko bi g. Stojadinovič izpeljal, kar je baje nameraval, potem bi eventuelno tudi

*Terpentin
razkraja
nesnago
še hitreje*

ALBUS
TERPENTINOVO
MILO
ALBUS

če je združen z Albus-ovim milom, ki se močno peni. Albus-terpentinovo milo je najboljša pomoč pri pranju Vašega perila. Albus-terpentinovo milo naglo in temeljito razkraja nesnago

Albus-terpentinovo milo obvaruje Vaše perilo

Govorec o dogodkih v Gdanku je polkovnik Tomašewski dejal: »Gdansk je rana na poljskem telesu, ki jo je treba zaceliti.« Dijaki so nato vzklikali: »Beek je slab kirurg.« Tomašewski je v zvezi z Gdanskim še rekel, da letos ne bosta samo dva tabora, kakor v preteklem letu, temveč šest taborov dijaških legij.

Kako v Londonu razlagajo demonstracije dijaštva in pomen Cianovega obiska

London, 27. februarja. b. Dejstvo, da je Madžarska podpisala protikomunistični pakt, razpuščila hungaristično stranko in da je prihod grofa Ciana v zvezi s protinemškimi demonstracijami, je za Anglijo več kot dovoljen dokaz, da v osišču Rim-Berlin ni vse v redu. Grof Ciano je po mnenju tukajšnjih političnih krogov dobil nalogo, da prouči položaj, ako z ene strani želi s Poljsko preprečiti nemško nadoblast v Podonavju, z druge strani pa pridobiti Poljsko, da ostane za primer kakšne vojne, nevtralna. V Londonu so popolnoma prepričani, da Poljska ne bo dala nobenih takšnih izjav, ker vsak Poljak ve, da bi bilo to nemogoče spriti zemljepisnega položaja Poljske na vzhodu. Glasom poročila »Sunday Times« protinemške demonstracije na Poljskem niso bile povzročene samo zaradi dogodkov v Gdanku, temveč tudi zaradi tega, ker je poslal Berlin vsem Nemcem na Poljskem tako imenovanih 11 zapovedi, ki jih je izdal Hitler za vse inozemske Nemce. Med najhujšimi zapovedmi je namreč tudi ta, da morajo Nemci kupovati blago, ki ga potrebujejo, samo pri Nem-

cih. To je imelo za posledico, da je v obmejnem prometu prišlo do kojekata poljskega blaga po Nemcih.

Demonstracije dijakov v Krakovu

Varšava, 27. febr. c. Dopisnik nemškega tiskovnega urada poroča, da so danes v Krakovem dijaki zopet prirejali protinemške demonstracije. Hoteli so vdreti pred nemški konzulat in tam razgrajati. Konzulat je stražilo nad 100 redarjev s protiplinskimi maskami, sami pa so imeli tudi granate s plinom za solzenje, da bi z njim odganjali dijake.

Vtis v Belgradu

Belgrad, 27. februarja. b. Zdravici Becka in grofa Ciana po mnenju tukajšnjih političnih krogov ne vsebujeja nič konkretnega o poteku razgovorov med obema ministroma. Kar izhaja iz njih, je le to, da sta obe državi pripravljene negovati vzajemno prijateljstvo, v kolikor ne škoduje interesom kakšne tretje države. Zanesljivi krogi izjavljajo, da se že sedaj lahko reče, da Poljska ne želi konfnoveljavno in enostransko opredeliti svojega stališča do italijansko-francoskega spora in si hoče pridržati popolnoma svobodne roke. Povsem nepričakovana spremljevalna glasba, tako za gosta kot tudi za gostitelja, pa so bile protinemške dijaške demonstracije, ki so se te dni odigrale po vsej Poljski.

Nesoglasje v Berlinu glede nemškega oboroževanja

London, 27. febr. b. »Daily Telegraph« poroča, da so izbruhnili nesoglasja med nemškim zunanjim ministrom Ribbentropom in generalom Brauchitschom glede pomena britanskega oboroževanja. General je mnenja, da britansko oboroževanje zahteva spremembo nemške zunanje politike, medtem ko je Ribbentrop mnenja, da tega oboroževanja ni vzeli resno tako dolgo, dokler Velika Britanija ne uvede splošne vojne obveznosti.

GLAVNA KOLEKTURA DRŽAVNE RAZREDNE LOTERIJE

A. REIN IN DRUG

Gajeva 8 ZAGREB Ilca 15

obvešča cenjene igralce neobvezno, da so bili dne 27. t. m. izžrebani naslednji dobitki:

100.000 din št.	51.857.
50.000 din št.	57.329
35.000 din št.	55.982 (pri nas kupljena).
30.000 din št.	48.769, 92.987.
25.000 din št.	61.064.
20.000 din št.	78.663, 94.623.
15.000 din št.	24.506, 17.421.
10.000 din št.	5.391, 27.421, 32.507, 51.164, 54.780, 62.454, 67.806, 70.506, 87.947.
8.000 din št.	5.309, 12.375, 29.193, 32.574, 41.169, 41.205, 42.393, 64.330, 64.487, 64.773, 71.296.
6.000 din št.	8.550, 9361, 13.298, 16.884, 18.959, 30.667, 50.211, 63.412, 68.892, 77.171, 84.693, 85.511, 85.709, 93.049, 94.446.
5.000 din št.	1.813, 9003, 13.154, 19.317, 21.013, 31.172, 40.213, 47.548, 55.374, 56.683, 57.448, 66.238, 70.173, 70.439, 74.384, 77.088, 80.440, 81.581.
3.000 din št.	6.429, 6.899, 7.792, 22.701, 47.410, 49.752, 52.313, 61.671, 61.779, 62.019, 64.184, 65.796, 71.954, 81.718, 81.901, 98.734.

Nadalje je bilo izžrebanih še 1300 dobitkov

Naslednje žrebanje bo dne 28. februarja

Izpremembe imen

Ljubljana, 27. februarja 1939.

Izpremembe imen so v zadnjih letih tako v modi kot še marsikaj drugega. Iz listov v zadnjem času objavljenih izprememb imen navajamo:

Berger	Bosnič
Löwenstein	Radovan
Friedmann	Mirjevič
Fischbein	Pisar
Kraus	Krasejevič
Malz	Marič
Praeger	Previč
Weiss	Radan
Sauerbrunn	Slatin
Snetrepl	Snežič
Neumann	Novič
Büchler	Bogdanič
Zwieback	Cvijak
Schwarz	Gavrin
Rosenstock	Rudič
Neufeld	Novič
Polak	Ivanovič

Zaostanki v delu Državnega sveta se večajo

»Službene novine« z dne 25. februarja 1939 prinašajo prinašajo važne podatke o delu Državnega sveta v preteklem letu. Obseg dela Državnega sveta je vedno večji, kar se vidi iz naraščajočega števila aktov, poleg tega pa rastejo tudi zaostanki, kar dokazujejo naslednje številke:

	1935	1936	1937	1938
ostalo iz prejš. leta	2.282	2.770	3.462	4.034
prispelo predmetov	9.591	8.616	8.225	9.883
rešeno v teku leta	9.106	7.924	7.653	8.295
ostalo na koncu l.	2.770	3.462	4.034	5.622

Zaostanki so se torej v letu 1938 znatno povečali in razumljivo so tedaj pritožbe interesentov, da državni svet ne posluša tako hitro, kot bi bilo želeli. Je pa delo Drž. sveta toliko važno, da moramo na njegovo ekpedientnost polagati največjo pozornost.

Največ dela ima Drž. svet kot vrhovno upravno sodišče. Tozadevno je bilo leta 1935 rešenih 8.794 predmetov, 1936 7.573, 1937 7.346 in lani 7.948 predmetov. Po resorjih je imel Državni svet dela s pritožbami proti ukazom in ministrskim odlokom: predsedstvo vlade 9 sporov, finančno ministristvo 1.890, notranje ministristvo 489, min. za gozdove in rudnike 15, ministristvo vojske in mornarice 949, pravosodno ministristvo 260, gradbeno 203, prosvetno 737, min. soc. politike in narod. zdravja 314, kmetijsko 151, prometno 711, trgovinsko 159, zunanje zadeve 9, pošte itd. 158, fizična vzgoja 2.

Drž. svet je tudi druga in posebnja instanca za pritožbe proti razsodbam upravnih sodišč. To drugostopno delo je bilo: rešeno pritožb (1937 1.130), od teh je bilo zavrnjenih 1.155 (741), razveljavljenih pa je bilo 468 (389) razsodb upravnih sodišč. Proti razsodbam upravnega sodišča v Celju je bilo vloženih lani 70 (105) pritožb, od teh je bilo zavrnjenih 42 (43), 28 (62) razsodb pa je bilo razveljavljenih.

Pritožb po čl. 43 zakona o drž. svetu (s katerimi se zahteva od drž. sveta izdaja upravnega akta za izvršitev razsodbe drž. sveta in upravnih sodišč, ker upravne oblasti teh razsodb niso izvršile) je vedno manj. Leta 1937 jih je bilo 97, od česar je bil v 57 primerih upravni akt izdan, 40 pritožb pa je bilo zavrnjenih. Lani je bilo vseh pritožb samo še 33, tu je bil v 2 primerih upravni akt izdan, v 31 primerih pa je bila pritožba zavrnjena.

Naše perutninarstvo

Perutninarstvo je za kmetijstvo velike gospodarske važnosti. Tudi rentabilnost je zelo velika, toda samo o kmečkem gospodarstvu, tam, kjer so poveljni pogoji za produkcijo znane krme.

V Sloveniji redimo poleg rac, gosi in puranov največ kokoši. Kokošijereja se v Sloveniji prav lepo razvija, četudi se ji še vedno ne posveča ona pozornost, ki jo iz gospodarskega stališča zasluži. Z uvedbo oziroma s forsiranjem štajerske kokoši je pasemsko vprašanje rešeno. Nekaj tujih pasem se še goji sem in tja, vendar pa se vedno bolj uveljavlja štajerska kokoš, katero pospešuje tudi kr. banska uprava s podporami za valilna jajca ter s preskrbo plemenskih petelinov in jarkov. V zadnjih 3 letih je bilo razdeljeno preko 55.000 valilnih jajc ter okoli 2500 plemenskih petelinov in jarkov.

Po uradnih podatkih smo imeli l. 1937 1.143.937 glav perutnine, od tega 29.709 rac in gosi ter 17.154 puranov. Največ perutnine se goji v ptuškem okraju, kjer so razmere najbolj povoljne za produkcijo žita.

Naslednja tabela nam na nazorno kaže število perutnine po okrajih po zadnjem štetju.

Okraj	kokoši	race	gosi	purani	skupaj
Brežice	55.991	1.394	956	1.660	60.001
Celje	51.548	1.048	457	606	53.659
Črnomelj	35.408	695	598	746	37.447
Dravograd	24.132	175	88	82	24.477
Lendava	59.870	1.530	2.051	758	63.909
Gornji grad	16.536	100	35	83	16.754
Kamnik	34.748	193	73	38	35.052
Slav. Konjice	29.868	418	271	378	30.935
Kočevo	40.883	401	382	207	41.774
Kranj	25.795	140	74	56	26.065
Krško	61.801	2.244	1.109	1.156	66.310
Lasko	23.830	230	117	273	24.450
Litija	45.762	302	111	105	46.280
Ljubljana	61.405	408	126	140	62.079
Ljutomer	63.379	1.530	1.940	1.533	68.390
Logatec	19.726	312	73	73	20.184
Maribor d. br.	57.382	1.126	998	629	60.135
Maribor l. br.	65.163	958	906	1.002	68.029
Murska Sobota	78.539	813	1.650	350	81.352
Novo mesto	59.202	854	301	538	60.886
Ptuj	118.813	1.424	1.622	2.902	124.761
Radovljica	20.580	125	84	67	20.856
Slov. gradec	24.787	393	125	185	25.490
Šmarje p. Jelšah	51.520	702	588	900	53.710
Škofja Loka	22.031	74	6	14	22.125
Maribor (mesto)	2.959	62	29	30	3.080
Ljubljana (m.)	9.134	92	78	91	9.395
Celje (mesto)	3.048	46	82	51	3.227
Ptuj (mesto)	4.226	33	45	59	4.363

Skupaj: 1.168.066 17.813 14.884 14.412 1.215.175

Gospodarstvo

Narodna banka o našem gospodarstvu lani

Podatki iz poslovnega poročila Narodne banke za 1938

Iz letnega poročila Narodne banke za občni zbor delničarjev, ki bo dne 5. marca 1939 v Beogradu, posnemamo nekatere značilne podatke o razvoju našega gospodarstva v lanskem letu.

Povečana likvidnost denarnega trga.

Razen meseca septembra lani je bil vse leto likvidnost na denarnem trgu znatna. To je imelo vpliv tudi na zmanjšanje obrestne mere. Tako se je povprečna zasebna eskontna stopnja zmanjšala v državi od 9,03% leta 1937 na 8,75% leta 1938, v Beogradu od 8,95 na 8,80, v Zagrebu od 8,25 na 6,94, v Ljubljani od 8,13 na 7,78%. Zmanjšanje obrestne mere se vidi tudi iz povišanih tečajev državnih papirjev.

Uprava Narodne banke se je trudila zaustaviti zmanjševanje svojih obrestnih mer z raznimi ukrepi, med katerimi sta najznačilnejša dva: cenzorski krediti in z izrednimi sezonskimi posojili za potrebe izvoza. Cenzorski ali eskontni krediti niso novost v bančnem poslovanju. Vendar zanje ni velikega zanimanja. Čeprav se je moglo kupovati menic v vrsti cenzorskih kreditov do 100.000 din v Zagrebu, odnosno Ljubljani, odnosno 50.000 din pri drugih podružnicah Narodne banke, vendar ni bilo takih menic v znatnem znesku. Do konca leta 1938 je bilo izdanih takih meničnih kreditov komaj 1,2 milij. din.

Banka je bila pripravljena tudi na znižanje obrestne mere, kar dokazuje pooblastilo upravnega odbora za izvršni odob, da sme zmanjšati obrestno mero v eskontu od 5 na 4,5%, v lombardu pa od 6 na 5,5%, vendar do tega ni prišlo zaradi stalne znatne likvidnosti in popuščenja zasebne obrestne mere.

Septembarska kriza.

Po podatkih Narodne banke so se skupne vloge zmanjšale pri vseh denarnih zavodih od 15. do 30. septembra za 1.026 milij. din (v prvi polovici septembra 1938 je znašalo zmanjšanje 64 milij. din) ali 9,25% vseh hranilnih vlog. Od skupnega zmanjšanja je prišlo na knjižnice 690, na tek. račune pa 336 milij. din. V kasnejših mesecih se je položaj zopet popravil in vloge so zopet prišle skoro na višine pred septembarsko krizo.

Položaj denarnih zavodov.

Položaj naših denarnih zavodov se je tudi lani izboljšal. Na koncu leta 1935 so znašale nelikvidne vloge 4.308 milij. din, sredi leta 1938 pa samo še 2.819 milij. din.

Od skupno 632 denarnih zavodov je imelo 237 odlog plačil, 16 jih je bilo v sanaciji, 44 pa v izvenkonkurzi likvidaciji, poleg tega pa je bilo še 156 zavodov, ki niso redno odgovarjali svojim obveznostim, tako da je dejansko normalno poslovalo samo 179 (26,9%) vseh delniških bank. Ugodnosti zasčite v raznih oblikah je uživalo na koncu leta 1935 216 zavodov, v septembru 1938 pa 306 zavodov. Pri zasčitenih zavodih je bilo na koncu leta 1937 3.025 milij. vlog, kar znaša v primeri z vsemi vlogami 57%. Toda nelikvidnih vlog računajo tudi vloge pri zavodih, ki niso pod zasčito, pa voseeno ne odgovarjajo obveznostim, je bilo na koncu junija 1938 24,8% vseh vlog vseh kreditnih ustanov v državi ali 43,07% vseh vlog pri zasebnih denarnih zavodih.

Narodna banka je lani odobrvala posebne meje za eskont denarnim zavodom po ugodni obrestni meri 3% za mobilizacijo hranilnih vlog pri nelikvidnih zavodih do zneska 10.000 din, nadalje je banka odobrvala taka posebna posojila tudi za oprostitev vlog nad 10.000 din. Banka je do konca leta 1938 odobrila mej za eskont v znesku 233.454.000 din, kar pomeni v primeri z letom 1937 povečanje za 81.346.500 din. K temu znesku bi bilo pristeti še kredite Pošte hranilnice za zadrge v znesku 168 milij. din, da se vidi, koliko je bilo dano za mobilizacijo našega denarnega trga.

Obtok denarja.

Obtok bankovcev je lani narastel za 1.086,6 od 5.834,1 na 6.920,7 milij. din. Višek je dosegel obtok bankovcev 30. septembra s 7.403,97 milij. din. Od treh tipov bankovcev Narodne banke je največ v obtoku

bankovcev za 1000 din, nato pa 100 din, najmanj pa po 500 din. Obtok bankovcev po 1000 din, izražen v odstotkih vsega obtoka, je narastel od 49,57%, v decembru 1937 na 56,87%, v decembru 1938 (največji odstotek je dosežen v oktobru s 57,11%), obtok bankovcev po 500 din je padel od 20,19 na 15,59%, obtok bankovcev po 100 din pa od 29,45 na 27,56%. V absolutnih zneskih kaže bankovcev po 1000 din tudi povečanje, bankovcev za 500 din zmanjšanje, dočim izkazujejo bankovci po 100 din tudi povečanje.

Od skupnega obtoka kovancev odpada največji del na kose po 20 din, katerih delež na skupnem prometu je narastel od 18 na 28,75% od konca decembra 1937 na konec decembra 1938. Vsi ostali komadi, razen komadov po 50 din, kažejo odstopno povečanje, njihov delež v skupnem obtoku je bil: komadi po 10 din 24,18%, komadi po 2 din okoli 10, komadi po 1 din 8,82 in komadi po 0,50 din 3,19%. Komadi po 50 din, ki so leta 1937 zavzemali prvo mesto z okoli 40%, so prišli sedaj na drugo mesto z 25,29%. To je posledica sklepa, da banka zadržuje vse komade po 50 din v svojih blaginjah za prekovanje.

Devizni promet.

Devizni promet Narodne banke se je od 1937 na 1938 zmanjšal od 3.470,08 na 2.318,2 milij. stabiliz. din. S premijo 28,5% je znašal lani promet 4.459,05 (1937 2.978,9) milij. din. Če pa računamo zraven še promet po klirskiških računih se je ves promet zmanjšal od 11.559,6 na 10.033,8 milij. dinarjev s premijo.

Lani se je saldo naših dolgov v klirskih povečal od 244,7 na 249,4 milij. istočasno pa je tudi saldo naših terjatev narastel od 415,3 na 436,4 milij. din. Tako se je skupni naš aktivni saldo povečal od 170,6 na 187 milij. din. Če se upoštevamo nekatere specialne terjatve in dolgove Nemčiji, je znašal naš aktivni saldo v vseh klirskih 206,15 milij. din (leta 1937 149,7 milij. din).

Odkup zlata in domača produkcija.

Na osnovi uredbe o nadzorstvu proizvodnje in porabi plemenitih kovin z dne 4. avgusta 1938 kupuje Narodna banka vse zlato, ki se proizvede v domačih rudnikih. V zadnjih letih je Narodna banka kupila zlata iz naših rudnikov (dinarij so s premijo 28,5%, dejansko pa je Narodna banka plačala višje cene kot ceno, kakor je določena v stabilizacijskem zakonu za zlato plus 28% premije.

	kg	ds. din
1934	1.175	56.975
1935	2.445	118.541
1936	2.614	126.754
1937	2.507	124.468
1938	2.418	117.215

Poleg zlata, proizvedenega v državi kupuje Narodna banka zlato tudi od zasebnikov (ne samo od rudnikov). Od zasebnikov je lani Narodna banka kupila zlata za 10,8 milij. din. Tako je znašala skupna vrednost odkupljenega zlata in srebra po Narodni banki v zadnjih letih v milij. din:

	zlato	srebro
1935	396,86	2,9
1936	136,1	2,8
1937	138,35	2,7
1938	121,4	2,2

Kredit Narodne banke

Na koncu zadnjih treh so bili krediti Narodne banke razdeljeni takole (v milij. din):

	1936	1937	1938
izvozniki	106,5	82,26	85,75
uvozniki	66,8	74,34	82,37
industriji	414,8	403,47	420,0
denarni zavodi	769,35	756,34	1.004,34
obrniki	23,4	28,4	28,1
zadrž. zveze	51,5	59,26	53,65
ostali	26,1	27,8	33,5

To je stanje na koncu navedenih let.

Samo še danes predvajamo najfantastičnejši film o poletu z raketno ladjo v vseмирje in o pristanku na tujem planetu! **Kino Sloga** Nad 5000 ljudi si je že ogledalo v Ljubljani to senz. e. filmsko delo, ki prekaša vse dosežanje tozadevne nripodobe. Ne zamudite! ob 16., 19. in 21. uri telefon 27-30

Organizacija izvoza lesa

Organizacija lesne industrije bi morala obsepati vso lesno proizvodnjo naše banovine. Naša proizvodnja ima tako svojstveno karakteristiko, da se je ne more vzporediti ne s hrvaško niti z bosansko. Pretežni del naše industrije je mala proizvodnja, katere ravno pogreša sleherni orientacijo. Nikakor ne bi bilo mogoče včleniti našo proizvodnjo s kako državno centralno organizacijo, ne da bi se naša proizvodnja pokrajinsko organizirala.

Prišel je čas, ko se mora ta organizacija izvesti. V prejšnjih naših člankih smo podali sliko sedanjega stanja naše izvozne trgovine. Pri naših glavnih kupcih, to je Italija in Nemčija se je uvedla državno dirgiran gospodarstvo, ki se stalno izpopolnjuje. Italija bo že v mesecu juliju uvedla sindikalno organizacijo uvozne trgovine lesa, po kateri ne bado več trgovci sami pri nas kupovali, temveč ta uvozna organizacija. Nemčija izdaja uvozna dovoljenja samo nekaterim gotovim velikim uvoznim tvrdkam, kar sliči tudi nekaki monopolizaciji. Za angleški trg smo danes predragi, v ostalem se pa na londonskem trgu zamore zaključiti le velike količine, in to tipizirano blago.

Produkcija rezanega lesa v naši banovini je tako razčlenjena, da ne dopušča, taka kot je sedaj, enotnega nastopa nasproti pojavom nove orientacije uvozne trgovine naših odjemalcev.

Zato trdimo, da bo morala obsepati organizacija, ki bi se ustvarila, vso proizvodnjo rezanega lesa dravske banovine, katere bi se iz centrale enotno prodajalo v inozemstvo.

Doseči moramo cene, katere ustrezajo višku, ki je dosegljiv. Izločiti se mora vsako prodajo pod

to ceno. Na drugi strani se mora pa naša proizvodnja tako spopolniti, da dosežemo enoten tip, ustrežajoč današnjim zahtevam kupcev.

Količine, katere bi prodala centralna organizacija, se bodo morale proporcionalno, pravično razdeliti na vse produkcije. Vsa Slovenija naj bi postala ena velika produkcijska enota, naš les naj bi dobil svojo značko na trgu kot n. pr. »Slovenek«. Z enotno produkcijo in prodajo tipiziranega blaga bi postali faktor v inozemski trgovini.

Sedaj pa nastane vprašanje, kako izvesti to organizacijo. Rekli smo, da se naj pritegne vsa produkcija naše banovine v organizacijo in proporcionalno razdeli količine, ki se prodajo odnočno ki se naj producira.

V to je potrebna razdelitev področja banovine v produkcijske okraje, katerim se dodele stalni kontingenti celotne količine, ki bi se izvozila, primerno produkcijski kapaciteti.

Ti produkcijski okraji se zopet organizirajo na isti bazi, in sicer tako, da se količine, ki bodo njim dodeljene po gotovem ključu, ki ustreza zopet produkcijski kapaciteti razdele na posamezne produkcije.

Tako bi centrala disponirala s produkcijskimi okraji, in ti zopet s produkcijami v istih.

Na ta način bi postala naša produkcija enotna, združena v »eni roki«. Ta enotna organizacija bi sklenjeno predstavljala našo proizvodnjo nasproti inozemskim kupcem, postala bi pa tudi faktor, s katerim bi moral Beograd računati, in kjer bi enotno zastopala naše težnje.

Z razdelitvijo kontingentov na okraje, in zopetno podrazdelitvijo v okraji na posamezne produkcije bi ostal sedanjí obseg podjetij vzravnani, vsa ta obstoječa podjetja, osobito velika, bi imela

Borze

Dne 27. februarja.

Svetovne efektne borze

Pariz: malo povpraševanja;
London: tendenca malo vzdržana;
Amsterdam: tendenca zelo vzdržana;
New York: zadovoljiv razvoj v prvem delu seštanka.

Denar

Angleški funt 238 oz. 258

Nemški čeki 13.80

V zasebnem kliringu je ostal angleški funt neizpremenjen na 236,10—239,90.

Tudi nemški čeki so ostali neizpremenjeni na 13,70—13,90.

Grški boni so beležili v Zagrebu 34,50—35,29, v Beogradu 34,75—35,35.

Devizni promet ej znašal v Zagrebu 5.032.743 din, v Beogradu 5.568.000 din. Efektni promet je dosegel v Beogradu 570.000 din.

Ljubljani — tečajsi primom:

Amsterdam 100 h. gold.	2318,50—2356,50
Berlin 100 mark	1751,12—1773,88
Bruselj 100 belg.	734,50—746,50
Curih 100 frankov	995,00—1005,00
London 1 funt	204,80—208,00
New York 100 dolarjev	4346,75—4406,75
Pariz 100 frankov	115,45—117,75
Praga 100 kron	149,75—151,25
Trst 100 lir	229,95—233,05

Curih, 27. febr. Beograd 10, Pariz 11.655, London 20.635, New York 439,75, Bruselj 73,975, Milan 23,15, Amsterdam 233,25, Berlin 176,45, Stockholm 106,25, Oslo 103,75, Kopenhagen 41,25, Praga 15,05, Varšava 83,10, Budimpešta 87,25, Atene 3,90, Carigrad 3,90, Bukarešta 3,37, Helsingfors 9,1075, Buenos-Aires 101,50.

Vrednostni papirji

Vojna škoda:

v Ljubljani 474—476

v Zagrebu 475—477

v Beogradu 477—478

Ljubljana. Drž. papirji: 7% investicijsko posojilo 101—102, agrarji 61—62, vojna škoda promptna 474—476, begluške obveznice 91—91,50, dalm. agrarji 90,50—91,50, 8% Blerovo posojilo 101—102, 7% Blerovo posojilo 95—96,75, 7% posojilo Drž. hip. banke 101 denar, 7% stab. posojilo 99—100. — Delnice: Narodna banka 7.880 denar, Trboveljska 185—195.

Zagreb. Državni papirji: 7% investicijsko posojilo 101—101,50, agrarji 61,50—62,50, vojna škoda promptna 475—477 (475), za konec maja in junija 474 denar, begluške obveznice 90,5

Kako dvigniti socialno kulturo naše vasi

Med zadnjim zasedanjem banskega sveta je bilo ugotovljeno, da je še 60% našega prebivalstva kmečkega stanu in da se preživlja samo s poljedelstvom. Prav tako je bilo ugotovljeno, da starostno zavarovanje kmetov še ni načeto in v borbi med »gorenjskimi« in »štajerskimi« zastopniki je bilo večkrat omenjeno, da ima Štajerska dovolj bolnišnic, hiralnic in umobolnic, nima pa tega Gorenjska. Seveda bi ji pa vse te ustanove Štajerci prav radi prepustili za lepe »betonske« ceste in turistično dobičkanosne kraje. Vso razpravo pa je prevela glavna misel, kako dvigniti našega kmeta, ga podpreti tako, da bi kmečki sinovi radi ostali na svoji zemlji in da se tudi v njihovi starosti ne bi borili s tistimi prevzlitkarskimi težavami, ki so ponekod tako grenke in vnebovpijoče. Ni pa padla misel o zdravstvenem zadrugištvu, dasi pri nas zdravstveno zadrugištvost že deluje in se zanimanje zanj širi.

Revščina — največja zaveznica bolezni

Pri nas kmečki ljudje niso ravno toliko siromašni, da bi jim bilo treba nuditi zdravniško pomoč brezplačno, niso pa zopet toliko premožni, da bi mogli plačati stroške za dolga zdravljenja v bolnišnici ali pa pri zdravnikih »strokovnjakih«. Kakor so torej delavci in nameščenci bolniško zavarovani, bi prav tako bilo treba organizirati bolniško zavarovanje za kmete, in sicer na zadrugi podlagi. Tak način zdravstvenega zadrugištva deluje sedaj v Evropi najboljše na Nizozemskem, zelo dobro pa je izvedeno tudi v naši sosedni Bolgariji.

V zdravstvenih zadrugah omogočajo redna mesečna plačila zadrugiškov zdravniško pomoč. Ako ima zadruga 300 članov, ki vplačujejo mesečno po 5 din, ima zadrugar in njegova družina zagotovljeno zdravniško ordinacijo v primeru bolezni in to brez vsakih nadaljnjih stroškov.

Velikega pomena je dalje tudi to, da je zdravniška pomoč takoj pri roki v vasi ali pa nedaleč stran. Ker imajo zadruge tudi svoje lekarne, dobivajo zadrugišniki zdravila tudi mnogo ceneje.

Najbolj učinkovita zdravstvena kontrola

V zdravstvenih zadrugah pa je obenem tudi najbolj primerno organizirana zdravstvena kontrola vasi in njenih prebivalcev. Zdravnik vodi kartoteko vseh zadrugiških družin in njenih članov. Zdravnik torej bolnika iz ene hiše ne opazuje samo posamezno, ampak lahko obenem z njegovim primerom skrbi in nadzira celo družino. To je pri današnjem stanju medicine zelo važno in potrebno.

Po takih zadrugah pa so tudi posebej določeni dnevi za brezplačen pregled bolnikov, ki bolehalo za tuberkulozo. Ta služba po vaseh je organizirana tudi tam brezplačno, kjer število zadrugiškov ni dovolj veliko. V taki vasi ali pa v takem okolišju lahko zdravnik prav tako tudi v redu in stalno nadzira »veliko« deo in to tudi tako, da ne more pri tem delati razlike med otroki zadrugiškov in nezadrugiškov. Tako bi take zadruge dvignile tudi splošno zdravstveno kulturo na naši vasi ter poglabile čut socialne povezanosti med prebivalci iste vasi.

Poleg skrbi za telesno zdravje prebivalstva v vasi pa se po takih zadrugah prireja tudi zdravstveni tečaj in to posebno v zimskih mesecih.

V teh tečajih, ki so pa že splošnejšega značaja, pa se na temelju zdravstvene propagande skrbi tudi za dvig gospodarskega stanja kmeta in članov njegove družine. Širi se smisel za higien-

sko ureditev hiše, za oskrbo z zdravim pitno vodo, urejajo se gnojišča, hlevi in svinjaki po vidikih smoternosti. Prav tako pa se s tem že lajša gospodarsko stanje kmeta, ker bo v vseh ozirih zdrav in primerno urejen kmečki dom lahko več proizvajal kot pa v vseh ozirih zaostalo kmečko gospodarstvo.

Zdravstvena vzgoja mladine

Prav posebna skrb pa je po teh zadrugah posvečena vaški mladini. Pri zadrugah delujejo mladinski oddelki in v teh oddelkih se ravno mladina najprej pouči o tem, kako je treba že v temeljih omogočiti zdrav in pravičen razvoj naših kmečkih donov.

Taki mladinski oddelki štejejo 20 do 40 članov in se mladina poučuje predvsem o napredku poljedelstva in o živinoreji.

Zadrugišni agronomi dajejo mladini navodila o racionalnem obdelovanju zemlje. Tako predavanja so na sestankih večinoma v zimskih mesecih, prav tako pa lahko zadrugišni agronomi ali pa živinozdravniki prihajajo na kmečke domove same in tako na mestu samem razložijo mlademu rodu važnost ali pomanjkljivost te ali one naprave. Da bi pa pokazale svoj uspeh med mladino, prirejaajo zadrugstvene zadruge vsako leto tudi razstave v svojih domovih, kjer mladina lahko razstavi to ali ono, kar je bilo opravljeno pod vodstvom ali

pa s pomočjo zdravstvene zadruge. Najboljši pri-spevki mladine so lahko na takih razstavah na-grajeni tudi s posebnimi nagradami ali pa tudi pohvalnicami.

Organizirana je tudi veterinarska služba

Naš kmet pa ima vsako leto tudi ogromne izgube zaradi pogina domače živine in svinj, naj-več zaradi kužnih živalskih bolezni. Zatiranje teh kužnih bolezni je torej zopet lahko ena izmed na-log zdravstvenih zadrug.

Zato obstajajo pri zdravstvenih zadrugah tudi veterinarski oddelki, ki opravljajo članom zastoj zaščitna cepljenja njihove živine. Ze dosedanj delo Zveze zdravstvenih zadrug je zelo znižalo cene cepitvenih serumov, to delo pa bi se v bodoče lahko še bolj razširilo, če bi Zveza lahko organizirala lastno proizvodnjo animalnih serumov.

Pri nas v Sloveniji deluje sedaj Zdravstvena zadruga v Ponikvah pri Dobropolju. Pa tudi dru-god se širi zanimanje za te zdravstvene zadruge. Zadruga v Ponikvah je lahko izvedla vse, kar si je dala v načrt, vendar pa je toča, ki je hudo udarila te kraje, nekoliko zavrla razmah te pre-koristne ustanove.

Očitno so se po drugih državah na ta način odločili izvesti bolniško zavarovanje kmeta. Pri

Za stare in mlade

je vedno najvažnejše vprašanje: stanje zdravja. Zdravje, volja do življenja in dela so osnova vsaki sreči. Največ do-prinese zdravju tisti, kateri pri rednem načinu življenja pazi tudi na pravilno hrano.

Pijte za zajtrk in južno skodelico mleka z Ovomaltinami. S to krepitevno hrano boste povečali Vašo življenjsko moč, de-lovno sposobnost in odpornost telesa.

Z rednim jemanjem Ovomaltina boste lažje obvladovali dnevno delo in prena-sali dnevne skrbi.

Dobi se povsod od Din 6/50 dalje.

nas se sedaj zelo hitro postavlja več problemov socialnega zavarovanja našega podeželja. Zato je verjetno, da se bo tudi pri nas za ta način orga-nizacije zdravstvene službe zanimanje še dvignilo.

Oče zastupil lastnega sina

Lojze Telban obsojen na 13 let robije

Ljubljana, 27. februarja.

Veliki kazenski senat je danes v dvorani št. 79 obravnaval prav ostuden zločin zastupljenja ne-dolžnega, nezakonskega otroka in izrekel sodbo proti morilecu, sinu bogatega posestnika. Za današ-njo razpravo je vladalo v krogih mladih pravnikov veliko zanimanje, kajti preiskovalnemu sodniku dr. Šketi gre zaslug, da je bil hud zločin v jedru in bistvu odkrit in pojasnjen, ko je že bila nevar-nost, da bi kmalu prišla v kazensko preiskavo otrokova mati in bi bil odšel zločinec nezakovan. Pred nami se je razvijala v žalostnih slikah kmeč-ka drama socialnega in gmoletnega razmerja med podeželskim bogatinom in revnim kočarjem, drama, ki jo je naš Cankar tako globoko zajel v »Kralju na Betajnovci«.

Veliki senat so tvorili gg. sodniki okrožnega sodišča: Ivan Kralj kot senatni predsednik, dalje Ivan Brelih, Rajko Lederhas, dr. Julij Fellahar in Jože Kokalj kot sosedniki.

Glavni obtoženec — zastupljevalec

Na zatočno klop so po vrsti sedli štirje ob-toženci.

Lojze Telban, krepak kmečki fant, star 31 let, posestnika in trgovca sin, doma na Podje-lovem brdu, občina Oselca ob zapadni meji. Kot glavni obtoženec je najprej obtožen zločinstva umor-a s svojega nezakonskega otroka, štiri mesece sta-rega Janezka Slabeta, ko je ponoči 26. julija okoli desetih dal na domu nezakonske matere Angele Slabetove otroku na usta večjo količino strihnina — toliko, da bi lahko zastupil 10 oseb. Otroka, kakor je mati povedala, je umrl po poldrugih uri. Sodna obdukcija in poznejše fiziološki institut sta dognala, da je bil otrok zastupljen s strihninom.

— Pri zaprtju, motnjah v prebavi vzemite zjutraj na prazen želodec kozarec naravne »Franz-Josef« gredice.

Krive priče naj zločin prevale drugam

Lojze Telban pa je bil dalje obtožen, da je v preiskovalnem zaporu in tako izmenovani »mari-borski celici« pridobil svojega sojetnika zidarskega delavca Grgo Vuliča, brez stalnega bivališča, zaprtega zaradi zločina posilstva, za to, da je po-iskal krivo pričo, da naj bi ga razbremenila in krivdo zastupljenja zvalila na nezakonsko mater samo. Obljubil mu je veliko nagrado, 12.000 din, če mu preskrbi tako pričo, da bo oproščen, 6000 dinarjev pa za primer manjše kazni.

Poleg glavnega obtoženca so bili soobtoženi zaradi krivega pričevanja in nagovarjanja še Grga Vulič, doma z Visoč, Laza Vukojevič, 31 letni delavec, doma iz Cetinigrada, Lovro Telban, 63 let-ni posestnik in trgovec na Podjelovem brdu, in oče prvega obtoženca Ferdinand Telban, 23 letni šofer, brat prvega obtoženca.

Od zločina do sodne dvorane

Obtožnica prav obširno slika družinske raz-mere pri Telbanovih in zlasti razmere glavnega obtoženca do kočarjeve hčerke Angele Slabetove, ki je več let služila pri Telbanovih. Sad nedovo-ljenega razmerja je bil nezakonski Janeček. Lojze Telban sprva ni hotel priznati, da je oče otroka, pozneje se je na sodišču v Škofji Loki udal in sklenil z materjo otroka poravnavo, da bo za otro-ka plačeval 75 din mesečno. V kazenski preiskavi je pozneje, ko je bil osumljen zastupitve, trdo-vratno in vztrajno tajil vsako krivdo in skušal zločin zvrniti na nezakonsko mater. Poslužil se je sojetnika in danes soobtoženega Grga Vuliča, ki je pozneje, ko je prišel decembra lani na svobodo, pridobil Laza Vukojeviča, da sta oba pred pre-iskovalnim sodnikom po krivem pričala in raz-bremenila Lojzeta Telbana.

Preiskovalni sodnik je uvedel, ko sta bila ome-njena dva predlaganca za pričo, energične korake. Grga Vulič je, ko je bil zasliševalni zapisnik pri sodišču še končan in ko ga je g. sodnik dr. Šketa po osemurnem zaslišanju trdo prijel, jokajoč pred sodnikom priznal, da je on z Vukojevičem Lazom po krivem pričal.

Zadeva je nato krenila povsem v drugo smer. Lojze Telban je kmalu pod težo tehtnih dokazov klonil in priznal, da je on zastupil svojega ne-zakonskega sina, toda začel je krivdo valiti tudi na nezakonsko mater, da je tudi ona za to vedela.

Državni tožilec dr. Pompe je čital dve obtož-nici dobro uro. Obtožence so branili: dr. Fran Koder Lojzeta Telbana, dr. Šuklje oba Bosanca in dr. Lulik očeta Lovra in sina Nandeta Telbana. Glavni obtoženec je skrušen poslušal obtožnico.

Priznanje in Judežev poljub

Senatni predsednik prvemu obtožencu: »Tel-ban, priznate krivdo?« Obtoženec glasno in trepe-tajoč: »Priznam!« »Kako je bilo s tem zastuplje-

njem? Ali je Slabetova sokriva, kot ste to navedli pri zadnjem zaslišanju? Povejte, kako je bilo?« Ob-toženec je pripovedoval v pretgranih stavkih, kako je usodno noč prišel k dekletu, ki je lahko videla, kaj dela. Vedno je ponavljal na vsako vprašanje: »Previsoko sodišče, lahko je ona vedela.« Zanikal je, da bi bil dekle nagovarjal poprej k odpravi plodu. Predsednik: »Ko je Slabetova videla, da gre do otroku pene iz ust, je otroka poljubila in kaj je vam dejala?« Obtoženec: »Previsoko sodi-šče! Dejala mi je: »Zastupil si mi otroka!« Od-vrnil sem ji: »Če to misliš, pa raje grem.« Pred-sednik: »Ste bili prepričani, da dekle nič ne ve, kaj ste storili?« Obtoženec, ki je začel jokati in ihteti: »Saj je lahko videla.« Povedal je dalje, da je otroka še pred odhodom poljubil, Predsednik z vzklikom:

»Otroka ste torej poljubili! To je bil pravi Judežev poljub, še grši! Ste ga zastupili in nato še poljubili!« Obtoženec je nato dalj časa molčal.

Sam je kupil strihnin

Jokajoč je nato obtoženec pravil še žalostno zgodbo, da se je zaradi otroka bal doma. Bal se je, da ne bo od očeta dobil nobene dote. Plačeval pa je nezakonski materi naravnost smešno preživnino 75 din na mesec, ko mu je drugače mati vse druge stroške odpuštila in mu celo izročila v shrambo hranilno knjižico za 8000 din. Državni tožilec: »Kdaj ste dobili strup?« Obtoženec jokajoč: »Ju-nija meseca lani.« Predsednik: »Od koga ste ga kupili?« Obtoženec znova jokajoč: »Od nekega Pri-morca. Priložnost je bila.« ... »V kakšne namene ste ga kupili?« Obtoženec po daljšem molku: »Ko bi me začela Slabetova preganjati, sem imel na-men sebe končati.« Zanimivo je, da so našli nekaj zrn strihnina tudi v telovniku, ki ga je obtoženec pozneje skril in ki ga je imel usodno noč na sebi.

Zagovor ostalih treh obtožencev

Glede nagovarjanja in podkupovanja krivih prič je Lojze Telban zvrščal krivdo na sojetnika, da mu je ta zasnoval ves načrt. Vulič pa je ob-širno pripovedoval, kako je prišlo do dogovora, kako je delal po Telbanovih zamislih in da mu je bila obljubljena nagrada 6000 do 12.000 din. Tretji obtoženec Vukojevič je priznal, kako je po krivem pričal pred preiskovalnim sodnikom in obremenil Angelo Slabetovo. Soobtožena Lovro Telban in Ferdinand Telban sta se skušala izmo-tati na vsak način iz neprijetnega položaja. Vsi pa so zatrjevali, da niso krivi.

Otroka naj mi vrne!

V dokaznem postopanju je bilo zaslišanih 12 prič o raznih bistvenih in podrobnih okolištnostih. Prva, glavna priča Angela Slabetova je sodnikom očitala svoje razmere do prvega obtoženca. Med jokom je naglasila: »Otroka naj mi vrne, potem mu vse odpustim.« Njej je nekoč celo govoril, da bo otroka ubil.

... je kriv, da je umoril svojega sina»

Po končanem dokaznem postopanju, kratkih govorih drž. tožila in treh branilcev je sledilo dobro uro trajajoče posvetovanje senata. Ob 13.30 je bila izrečena sodba, s katero so bili obsojeni:

Lojziji Telban zaradi zločina zastupitve nezakonskega otroka in zaradi prestopka na-govarjanja h krivemu pričevanju na 13 let ro-bije in v trajno izgubo častnih pravic.

Grga Vulič zaradi več prestopkov krivega pričevanja na eno leto in šest mesecev strogega zapora in v izgubo častnih pravic za dve leti.

Laza Vukojevič zaradi krivega pričevanja na osem mesecev zapora.

Lovro Telban zaradi podpiranja v kri-ven pričevanju na dva meseca strogega zapora in v izgubo častnih pravic za eno leto, dalje v po-vračilo stroškov kazenskega postopanja in izvršitve kazni ter v plačilo 500 din povprečnine.

Zadnji, Nandeta Telban, je bil oproščen. Vulič in Vukojevič sta proti sodbi prijavila priziv zaradi previsoke kazni. Lovro Telban star. revizijo in priziv. Glavni obsojenec se ni izjavil.

Državni tožilec pa je prijavil priziv v zadevi Lojzeta Telbana zaradi preizkušne kazni.

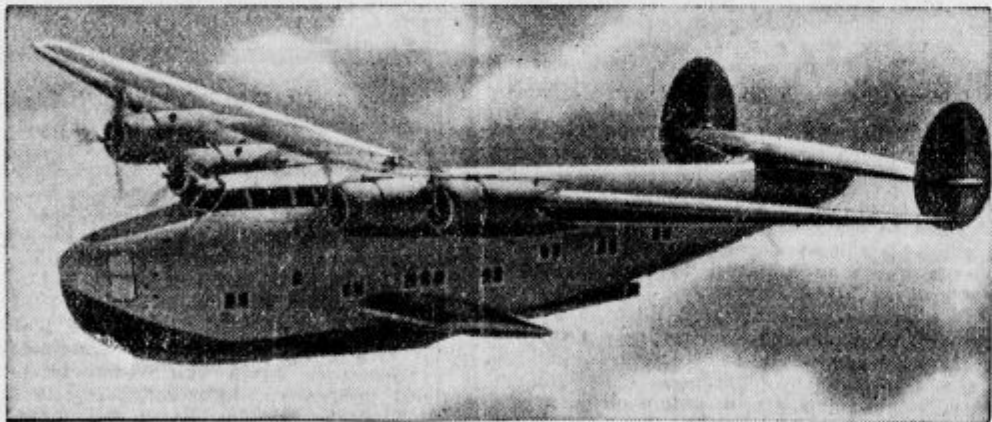
Razprava je trajala od 8.30 do 14.

Kino Kodeljevo tel. 41-64

Danes in jutri ob 8. uri Nino Martini v filmu:

Veseli bandit

Znižane cene! Samo 2 dni!

Leteča stanovanjska hiša Amerike je to veliko, štirimotorno letalo vrste »Clipper«, ki ima pro-stora za 74 potnikov ob vsem udobju kakor na trdnih tleh. Slia je posneta ob preizkusnem poletu.

CISTEK

Laž in resnica življenja

1.

»Da boš ti, ki si zagrizen darwinist, ti, ki si od nas vseh najbolj vkoreninjen v gorki, rodovit-ni zemlji prirode, da boš ti kristjan, se mi zdi žalostno in nepojmljivo. Tako žalostno in zoprne se mi zdi, da morem sam sebe komaj prisiliti v to, da napišem v tebi zoparno, ostudno besedo kristjan. Ljubi, ljubi prijatelj, zakaj nisi mogel biti ti samo ti? Zakaj ti ni bilo zadosti to sveto, pozemsko življenje? Čemu hočem imeti druge bo-gove in nimaš le enega, pravega, pravega: Svo-je osebnosti, svoje duše?«

Tako je popisano v pismu, ki sem ga prejel davi. In v pismu je podpisano ime izmed naj-boljših imen, ime nekega ljubelega prijatelja... In stojim s pismom v roki in gledam v megleno, jesensko jutro. Na vrtu se blestijo izza rume-nega listja rdeči grozdčki jerebika. Vrabi letajo od enega mokrega grma do drugega in medlo čivkajo. Vso noč je deževalo. Črne in omehečane so steze, s trat gleda trava vsa poležana in raz-mršena. Mrzlo in mokro je ozračje in zavdaja po gnijemem listju.

V zadnjih dneh je prišlo veliko pismem v moje roke — so prišla pisma in časopisi. Zdaj je z viška dvodinarskega časopisa oznanjal mlad, a zrel estetik, da »sem manj in manj zrel«, čim bolj sem se odmikal prepričevanjem častitega kritika. Zdaj spet mi je zagotavljal dobrototen

in razumem mož, da »bi bilo skoro nesramno«, če bi hotel kdo označiti moja ubiranja in premišlje-vanja moje »Popotne knjige« kot »ples po modri piščalki«. A bil je nekdo drugi dobrototni in razumni mož, ki je bil tako »baje« nesramen in je oznanil, da o »Popotni knjigi« niti za trenutek ne moremo misliti, da bi bila resna. Da je vse le plašč za nagnjenja do estetske senzacije. »Clo-vek, ki je zares pošten, ne bi toliko premišlje-val, da bi postal veren,« je razlagal ta prijatelj dramatsko učinkujočih spreobrnitev.

Le ubogi verniki niso bili dovolj bistro-umni, da bi bili videli, kake norčavosti uganjam z Najsvetejšim. Pa dobro, da prično verniki go-voriti o pohujševanju in zadržujejo bogoklet-neža!

A bodi dovolj te norčije. Zgoraj omenjeni gospodje ne vedo vsi, o čem govorijo in imajo deloma slabo navado, da vidijo le v sebi poštene ljudi. Saj se niti Goethe ni pomišljeval, ne da bi bil izjavil o Stolbergovi pobožnosti, »da je hli-njena«; — »gotovo hlinjena«, je celo pristavil Goethe, da bi s tem z gotovostjo prepričal sebe in druge, ki so verovali vanj. In vendar ni Goe-the prej nikoli dvomil o Stolbergovi poštenosti. A mu je bilo laže in se mu je tako bolje pri-legalo, da je videl v svojem bivšem prijatelju ne-naravno spremembo značaja, kot pa, da bi bil de-jal o njem, da se je spremenil nadnaravno v ob-čutkih in mislih.

Potem sem prejel tudi pismo, kjer je zapisano, da tako govori »nečistnik« o svojih duševnih bojih. Vendar niso te nežnočuteče duše rekly nikdar ničesar, če sem govoril kdaj bolj polteno. Požirale so besede z všečnostjo in so pohvalile mojo poe-zijo. A je nekaj drugega, da je nekaj, čemur pra-vimo necessarius dedecus fidei. Verovati je sramota in prijatelji se v globino svoje duše

sramujejo svojega bivšega prijatelja. To je duše-slovje onega očitanja o nečistniku.

A ti, ljubi prijatelj, ki sem davi prejel tvoje pismo — ti nisi eden od vseh teh! Teško ti je in ne razumeš... In če bi rad hotel razumeti, potem bi tudi rad govoril... Pusti, da mislijo drugi, kakor se jim zdi. A v tebi vidim nekaj najboljšega, kar imam iz svoje preteklosti. Ve-liko ugneš zahtevati od mene. In to me je pri-sililo in opomnilo, da ti vse razložim.

2.

Koj hočem pričeti s presenetljivo razlago, da »sem prav zato, ker sem bil darwinist, postal kristjan« — ali bolje: »Prav darwinistično mišlje-nje me je privedlo do tega, da sem sprejel res-nico krščanstva.«

Kako? vprašaj.

Tako:

Definicija resnice je: Vera, ki živimo po njej. Resnica je ono mišljenje o bitnosti stvari, ki nam dovoljuje, da živimo sredi stvari. Resnica ni ni-kaka mrtva teorija, ki bi utegnila biti taka ali drugačna, temveč je živo dejstvo. Zakaj, resnica je posledica prilagodja našega duha na resničnost.

Pojdi iz resnice — in resničnost te bo kazno-vala zaradi tega prestopka. Domišljaj si, da ogenj ne gori, ali da moreš stopiti na vodo — in kmalu te bodo dejstva prepričala, da nisi ti gospodar resnice, ampak da je resnica tvoj gospodar.

To je osnova — in je podlaga.

Zakaj, če tako menimo o telesni resnici, po-tem je to tudi gotovo glede moralne resnice. Moralna resnica je dojem, vera, ki po njej živi človek pravilno. Moralna resnica je teorija do-brega življenja. In obratno je moralna laž ubijajoča in ni poživiljoča. Ona je teorija hudobnega udejstvovanja.

Ljubljana

Skupščina inženirske zbornice

V soboto popoldne je bila v magistratni sejni dvorani v Ljubljani lepo obiskana letna skupščina inženirske zbornice. Ministrstvo za gradbe in banko upravo je zastopal višji tehnični svetnik inž. Černivec Josip.

Predsednik zbornice inž. Pirkmajer je v svojem govoru naglasil, da so slovenski pooblaščen inženirji z velikim zadovoljenjem pozdravili vest o imenovanju Slovenca dr. Kreka za gradbenega ministra, ker so prepričani, da je s tem prenehalo zapostavljanje Slovenije pri dodeljevanju kreditov za javna gradbena dela, predvsem za ceste. Zborovalci so poslali s skupščine ministru dr. Kreku sledeči brzojavni pozdrav: Na skupščini svoje zbornice zbrani pooblaščen inženirji Vas iskreno pozdravljajo z zagotovilo, da so vedno pripravljeni dati Vam na razpolago vse svoje znanje in zmoglosti za tehnični in gospodarski napredek naše domovine. Nadalje je inž. Pirkmajer omenil projekt avtomobilske ceste iz Trsta—Rake—Ljubljane do Črnega morja, ki je zelo potrebna, vendar pa zaradi nje ne sme biti opuščen graditev ceste iz Ljubljane na Sušak in preureditev ceste iz Maribora v Ljubljano. S statističnimi podatki je dokazal, da za gradnjo cest, ki naj bi se gradile pri nas po dosedanjih načrtih, ne potrebujemo niti tujih tehničnih moči, ne delavcev ne tujega gradbenega materiala. Ako in kolikor je potrebna pomoč od drugih, naj se omeji izključno samo na finančno področje.

Iz poročil o poslovanju je razvidno, da se je zbornica lansko leto močno razvila, zlasti ker morajo po predpisih novega zakona o pooblaščen inženirjih biti pri njej vključeni tudi vsi tehnični ravnatelji večjih industrijskih podjetij. Ob koncu preteklega leta je štela zbornica 165 pooblaščenih inženirjev in nad 200 pripravnikov. Vsa poročila so bila na skupščini soglasno odobrena. Prav tako tudi preračun, ki izkazuje 216.000 dinarjev izdatkov in prav toliko dohodkov. Preračun je proti lanskemu višji za 93.000 din, ne da bi se prispevki članov zaradi tega povišali. Delovanje zbornice pa se bo v bližnjem času razširilo z ustanovitvijo razsodišča, ki je po zakonu pristojno za razsojanje vseh sporov, nastalih iz stavbnih pogodb kakor tudi sporov zaradi izvrševanja tehničnih del v obče.

Izmed mnogih predlogov, ki so jih stavljali posamezni zborovalci, je posebno značilno, da je

bil soglasno takoj sprejet predlog inž. Vladimira Remca, da se opusti dosedaj rabljeni naziv »komora« in se uporablja v bodoče samo ime slovenska zbornica.

Skupščina je sprejela sledečo resolucijo, ki hkrati predstavlja tudi program nove zborniške uprave:

Člani Ljubljanske inženirske zbornice, zbrani na 11. redni letni skupščini dne 25. februarja 1939 v Ljubljani, apelirajo na pristojna mesta:

1. Da se vsa javna gradbena dela oddajajo le domačim gradbenim podjetjem in da se v celoti izvedejo projektirane gradnje cest, v prvi vrsti cesta Maribor—Celje—Ljubljana—Sušak; da se vsa gradbena dela oddajo v izvršitev pooblaščenim podjetjem in da se ne izvršujejo v režiji.

2. Da se izda končnoveljavna odločba o takomenovanih pridobljenih pravicah graditeljev in zidarskih mojstrov na osnovi prej veljavnih zakonskih predpisov in v skladu z zahtevami o strokovni usposobljenosti.

3. Da se temeljito revidirajo vsi pogoji za izvrševanje javnih gradbenih del.

4. Da se za vse važnejše javne zgradbe, ki jih grade državna ali samoupravna oblastva na svoj račun, razpišejo javni natečaji za idejne skice; prav tako naj se oddajajo pooblaščenim inženirjem in izdelavo projekti za ceste in železnice.

5. Da se revidirajo vsi protislovni zakonski predpisi, zlasti v obrtnem zakonu in v zakonu o gozdovih.

6. Da se vsa gradbena, elektrotehnična in strojna podjetja, ki stoje pod vodstvom pooblaščenih inženirjev, prevedejo v izključno pristojnost inženirskih zbornic.

7. Da se izpopolnijo predpisi o zaposlitvi inženirskih inženirjev po predlogih inženirskih zbornic.

Na mesto izžrebanih članov upravnega odbora so bili izvoljeni inž. Biskupski Vitold iz Trbovelj, inž. Čopič Henrik iz Maribora, inž. Kleindienst Matej iz Ljubljane, dr. inž. Kramaršič Vinko, univ. prof. inž. Lobe Feliks, inž. Medved Ivo, inž. Sever Milan in inž. Sušteršič Mirko iz Ljubljane. Razen teh je ostalo v upravnem odboru še 7 članov, ki so bili izvoljeni lani. Za predsednika zbornice je bil ponovno izvoljen inž. Pirkmajer Milko, za podpredsednika inž. Lobe Feliks.

Odlični angleški gostje v Ljubljani

Na koncu svojega potovanja po Grčiji, Bolgariji in Jugoslaviji sta prispela v petek, 24. t. m. v Ljubljano g. Kenneth Johnstone, tajnik British Councila v Londonu in njegov pomočnik g. Everett. British Council, ki je poloficielna britanska organizacija za pospeševanje stikov med narodi, je ta dva gosta poslal v Jugoslavijo, da obiščeta dve anglejske organizacije in pogledata kulturne zveze med Anglijo in našo državo. Ob njunem prihodu v Ljubljano so ju sprejeli funkcionarji Angleškega društva v Ljubljani s predsednikom dr. Ferdinandom Majaronom in tajnikom dr. Zdenkom Svigljem na čelu. Odlična gosta sta si v soboto ogledala znamenitost Ljubljane in se dopoldne sestala z g. univ. prof. dr. Kelemeno zaradi pouka angleščine na naši univerzi, ki zaradi podelitve štipendij slušateljem ljubljanske univerze. Popoldne pa sta se oba gosta udeležila v njihovo počastitev sklicane seje Angleškega društva, na kateri ju je društveni predsednik pristno pozdravil in podal poročilo o delovanju društva. G. Johnstone se je o delovanju in iniciativnosti društva, ki je najstarejša vrsta v Jugoslaviji, o prirejenih tečajih angleškega jezika ter o vzorno urejeni knjižnici jako laskavo izrazil ter obljubil vso podporo in pomoč British Councila. Istega dne zvečer sta se odlična gosta v spremstvu britanskega konzula v Zagrebu g. T. C. Rappa udeležila društvene čajanke v društvenem lokalu, kjer sta prišla v stik z obilno zbranimi člani. V nedeljo pa so se odlični gostje iz Londona in Zagreba v spremstvu društvenih funkcionarjev odpeljali na Bled, kjer so v prijetnem razpoloženju in lepem vremenu prebili ves dan ter očarani uživali lepoto naše divne Gorjenske. Londonska gosta sta z najboljšimi utisi včeraj zapustila naše mesto ter se vrnila domov. Vsem sprejemom, sestankom in razgovorom so z zanimanjem prisostvovali tudi lektorica angleškega jezika na naši univerzi ga. Copeland, ki z zadovoljstvom gleda na delovanje od nje pred 18 leti ustanovljenega društva v Ljubljani, nadalje g. Clissold, angleški lektor iz Zagreba, in g. Lawreson, pred par dnevi na novo došli pomožni lektor angleškega jezika na ljubljanski univerzi.

1 Občni zbor JRZ za frančiškanski okraj. Drevo ob 8. ob občni zbor krajevne organizacije JRZ za frančiškanski okraj v dvorani Rokodelskega doma v Komenskega ulici št. 12. Vabimo vse člane navedenega okraja, da se občnega zbora gotovo in točno udeležijo. Odbor.

1 Krščansko žensko društvo opozarja in vabi članice in somišljenice na ogled mestne klavnice, ki bo v sredo 1. marca. Zbirališče ob 3 pred klavnico.

1 Občni zbor »Slov. besede«. V nedeljo, dne 26. februarja je bil občni zbor društva »Slovenska be-

se« in so bile po sprejemu pravil in opravljenih formalnostih tudi volitve odbora ter je bil za predsednika izvoljen g. dr. Janko Köstl, uradnik v Ljubljani, v odboru pa so še med drugimi dr. Milan Korun, dr. Dinčič Puc, Vili Vlahovič, dr. Stanko Jug, dr. Drnovšek iz Maribora, Andrej Ražem in drugi. Nato je bil prijateljski sestanek in je bilo izrečenih več tehtnih besed o tem, da naj napredna politika nujno krene na drugo pot, kot pa jo je hodila doslej.

1 Zamudnike pri popisu davčnih zavezancev mestno poglavarstvo opozarja, naj popisne pole davčnih zavezancev zanesljivo takoj vrnejo mestnemu poglavarstvu v sobi št. 18, II. nadstropje, Mestni trg št. 27, torej v levi hiši.

1 Tkalnice orientalskih preprog »Mekka«, Subotica razstavlja od 25. februarja do 5. marca v dvorani pri »6«, Tyrševa cesta 8.

1 Društvo slovenskih književnikov bo imelo 10. marca t. l. ob 20. svoji redni občni zbor v prostorih Slovenske matice (Kongresni trg). Na dnevnem redu so poročila društvenih funkcionarjev in volitve odbora in nadzorstva.

1 Pod avto je skočil. V samomirnem namenu je v nedeljo skočil pod avto 25 letni posestnik sin Anton P. Dobil je hude poškodbe ter so ga sorodniki takoj prepeljali v bolnišnico.

Slovenske Konjice

Veliko število prijateljev in znancev je sprejelo prerano umrlega Toneta Brecka na njegovi zadnji poti na mariborsko pokopališče. Številno odposlanstvo je prišlo iz Slov. Konjic, med njimi g. arhid. Franc Tovornik, ki je opravil pogrebne obrede in molitve ob asistenci večjega števila duhovnikov. Od pokojnika se je najprvo poslovil s toplimi besedami zastopnik Sedejeve družine. Konjiški pevski zbor je zapel nagrobnico »Vigred se povrne«. Nato se je razvil spreved, na čelu z zastopniki članov in članic ZFO iz Slov. Konjic v krojih in z društveno zastavo. Za krsto je stopala težko zadeta žena. Ob odprtem grobu je po opravljenih molitvah spregovoril poslovilne besede g. arhidakon Tovornik. G. šolski upravitelj Marjan Bratuž je poudaril pokojnikovo veliko ljubezen do prosvetnega dela. V imenu meščanskošolskega učitelstva in učencev je izrekel poslednji pozdrav g. profesor France Rome. Nato so pevci zapeli še eno nagrobnico.

Tone Brecko zapušča dolino solz dve leti za svojim velikim pevskim učiteljem Lojzeto Bratužem. Bil je neizpeta duša.

Zagorje

Občinstvo opozarjamo na pevski koncert narodnih pesmi, ki ga priredi pevski odsek tukajšnjega prosvetnega društva v nedeljo, 5. marca 1939, zvečer ob pol 8 v prostorih Zadržnega doma. — Predprodaja vstopnic je v Ljudski gospodarski zadrugi v Zagorju ter njeni poslovalnici ob novi cesti.

Ali so pljučne bolezni ozdravljive?

To nad vse važno vprašanje zanima vse, ki bolehamo na astmi, katarju, na pljučih, zastarelem kašlju, zasluženju, dolgotrajni hripavosti in hripi, pa doslej niso našli zdravlila. Vsi taki bolniki dobe od nas popolnoma brezplačno knjigo s slikami, izpod peresa gospoda dr. med. Guttmanne. Treba je pisati samo dopisnico (frankirano z Din 2-) s točnim naslovom na:

PUHLMANN & Co., BERLIN 619, Muggelstrasse 25-25-a

Oglas reg. od ministrstva socijalne politike, sanitarno oddeljenje S. br. 2416 od 12. XII. 1933

† O. Robert Torgler

Celje, 27. februarja.

V nedeljo, dne 26. februarja ob pol dveh popoldne je samostanski zvon oznanil, da je vzel slovo od tega sveta o. Robert Torgler. V 15 letnem bivanju v celjskem samostanu je vzljubil, čeprav po rodu Nemec z južnega Tirolskega, naše lepo Celje tako, da ni čuda, če so ga tudi mnogi Celjani vzljubili in obževali.

Ceprav otroško priazen do vseh, je imel rajni p. Robert nekaj skrivnostnega na sebi. Skrbno je zakrival križ, ki mu ga je božja previdnost naložila pred tolikimi leti. Nikoli ni potožil; v tišem trpljenju je zorel v heroičnega trpca. In prav ta molk je dal njegovi osebi tisto veličino, ki je napravila iz njega duhovnika po Srcu Jezusovem.

Rodil se je 7. junija 1882 v št. Andražu pri Brikenu. Kot seminarist je stopil v noviciat tirolskih kapucinov v Klausenu. V Brikenu je bil dne 29. junija 1906 posvečen v mašnika. Služboval je po raznih samostanih na južnem in severnem Tirolskem. Bil je goreč ljudski pridigar, nešteto krat je zlasti po sestrskih samostanih vodil duhovne

vaje. Več let je v Innsbrucku urejeval znani »Fidelisblatt«. Z njim je agitiral za vzdrževanje velikega sirotišča v Tirolu, kjer je bilo oskrbovanih do 500 otrok. P. Robert je hodil od kraja do kraja in pobiral za sirote; doraščenim in vzgojenim otrokom je oskrboval službe in se zanje zanimal. Spomladi l. 1925 je bil prestavljen v Celje. Tu se je v prvih letih samote sprostila njegova asketična narava. Sobotne vede, koliko je o. Robert premolil in preklekal v koru. Bil je zgleđen in točen redovnik. Če je v mestu kje kaj dobil, je bilo za njegove ljubljence, bolnike in otroke. Zadnje čase je bolehal na želodcu. Ob novem letu ga je bolezen prisilila v posteljo, da ni mogel več vstati. Počasi je usihal, ker ni mogel zauživati izdatne hrane. Tiho in voljno je trpel.

Več let je bil v Celju prefekt kapucinskega dijaškega sirotišča. Iz ljubezni do mladine se je naučil slovenščine. Na smrt se je dobro pripravil. Pri polni zavesti je pol ure pred smrtjo začel litanije za umirajoče, deset minut preden je zatislil svoje oči, je še sprejel sv. odvezo in apostolski blagoslov. Med pobožnimi vzdihljaji je izdihnil tako mirno, kakor da bi se bil oddahnil.

Pogreb draga pokojnika bo v torek, dne 28. februarja iz samostana na okoliško pokopališče. R. i. p.!

Maribor

Gradnja silosa za sadje

Važna anketa štajerskih združnikov, katere se je udeležil tudi minister g. Snoj

Maribor, 27. februarja.

Danes dopoldne se je vršil v dvorani Zadržne gospodarske banke v Mariboru važen sestanek združnikov funkcionarjev in raznih gospodarskih s področja bivše mariborske oblasti. Sestanku je prisostvoval tudi minister brez listnice Snoj, ki se je pripeljal iz Gornje Radgone, banko upravo so zastopali načelnik kmetijskega oddelka inž. Podgornik, šef kmetijskega oddelka inž. Lambert Muri ter strokovni referent Puš. Dalje so bili navzoči ravnatelj Sadjarske in vinarske šole Priol, šef Kmetijske kontrolne postaje v Mariboru inž. Ferlic, senator dr. Schaubach ter poslanca Spindler in Zebot, več članov banovinskega sveta ter številni zadrugarji.

Na sestanku, ki se je vršil na pobudo banke uprave, se je razmotiralo vprašanje ustanovitve splošne sadjarske zadruge za področje vse bivše Spodnje Štajerske. Ta zadruga bi poleg v Mariboru sezidala velikansko skladišče in silos za sadje. Silos ne bi bil na razpolago samo zadrugam, temveč tudi sadnim trgovcem, da bi lahko

v njem prezimila najboljša štajerska jabolka ter bi jih potem šele v pomladi vrgli na inozemska in tužemska tržišča, ko se dosegajo veliko ugodnejše cene kakor na jesen. Na sestanku je bila zelo živahna debata, v katero so posegli minister Snoj, inž. Podgornik, inž. Muri, ravnatelj Priol, senator dr. Schaubach, poslanca Zebot in Spindler ter mnogi drugi udeleženci. Kakor izgleda, se bo v Mariboru osnovala velika močna organizacija za naše sadjarje in v svrhu samoprodaje sadja in zidave skladišča in silosa. Ta ustanova ne bo naperjena proti sadnim trgovcem, pač pa bo sadno trgovino samo pospeševala, ker bo vsem uvedla v trgovino najmodernejše načine sortiranja in pakiranja sadja, kakor jih izvaja Amerika in druge napredne sadjarske države, ki prav s temi pripomočki dosegajo boljše cene na inozemskih tržiščih, kakor naša kakovostno veliko boljša jabolka. Cela osnova bo organizirana na pobudo banke uprave same, da se tako ustvari realna in solidna podlaga za bodočo močno organizacijo naših sadjarjev na vsem Spodnjem Štajerskem.

m Križev pot v novi cerkvi. Zelo lepa slovesnost je bila v novi cerkvi Sv. R. Telesa v nedeljo popoldne. Blagoslovili so evh. simbole in križev pot. Frančiškan p. Rupert Suhač je imel pomenljiv govor ter je nato ob asistenci domačih duhovnikov in prof. dr. Meška blagoslovil križev pot in podobe. Nekaj posebnega so evharistični simboli, ki jih je izdelal po načrtu inž. arh. Drofenica g. Lešnik iz Maribora.

m Poročila sta se trgovce Ivan Karbeutz in ga. Schutta-Kušar. Cestitamo!

m Krščanska ženska zveza v Mariboru priredi v nedeljo dne 16. aprila veliko dobrodelno tombolo v prid »Doma ubogih«. Odbor društva vlijudno naznanja cenjenim trgovcem in obrtnikom, da se bodo pooblaščenice odbornice zglasile prihodnje dni pri njih ter bodo pobirale prostovoljne prispevke za zgoraj navedeno prireditel.

m Drevi jubilej Antice Mitrovič. Slavna opera na pevka Ancica Mitrovič do drevi tudi v mariborskem gledališču proslavila svoj 25 letni jubilej. Z njenim imenom je združena najsijajnejša perioda mariborske stalne opere. Na deskah mariborskega gledališča je slavljenska prav za prav začela svojo veliko kariero. Drevo bo nastopila kot gost v operi »Aida«, in sicer v partiji Amneris. Aida pa bo pela gdč. Vera Majdičeva.

m Obrtniški tečaj. Mariborska poslovalnica obrtnopospeševalnega urada priredi v Mariboru sledeče učne tečaje. Tečaj za mojstrske izpite, tečaj za strokovno računstvo in geometrijo ter knjigovodski tečaj. Interesenti naj se javijo v sobi št. 42 v II. nadstropju okrajnega glavarstva.

m V spomin umrle gospe Kovačič je daroval g. Franjo Skaza 100 din za počitniški dom na Pohorju.

m Pripravljalni odbor za mladinski tabor. Seja v torek zaradi odsotnosti odbornikov odpada. Prihodnja seja bo v četrtek, 2. marca ob pol 20 v Prosvetni zvezi.

m Dvodnevni tečaj za sajenje, rez, oskrbo, gnojenje in precepljanje sadnega drevja bo dne 3. in 4. marca na vinarski in sadjarski šoli v Mariboru. Za hrano in prenočišče skrbje tečajniki sami.

m Zetev smrti. V Rajčevi ulici 10 je umrla v visoki starosti 84 let zasebnica Katarina Kralj. V bolnišnici je ugrabila smrt posestnika Franca Bolkana, starega 58 let. Na Meljski cesti št. 10 je umrla v 72. letu starosti zasebnica Ana Vohak. V bolnišnici je umrla 66 letna vdova po strojevodji Marija Kern. V bolnišnici je tudi umrl popularni mariborski gostilničar in bivši mesar g. Adalbert Achtig. Dosegel je starost 62 let. Naj počiva v miru.

m Duhovne vaje za fante v Domu Srca Jezusovega bodo od 11. do 15. in od 24. do 28. marca. Začetek prvi dan zvečer ob 7, sklep zadnji dan jutraj. Vsa vzdrževalnina 70 din. Priglasite se takoj na Predstojništvo Doma, Maribor, Levstikova ulica 29.

m Posestna sprememba. Drago in Genovefa Friedl, trgovca v Splitu, sta kupila od Mestne hranilnice hišo v Mlinski ulici št. 21 za 340.000 dinarjev.

m O novi Češko-Slovaški in o njenih zgodovinskih pokrajinskih znamenitostih bo govoril jutri zvečer v dvorani na Aleksandrovi cesti 6 prof. Jan Šedivy. Predavanje spremljajo lepe skioptične slike.

m Podlegel požarom. V soboto se je nevarno ponesrečil v Delnici ob Dravi 41 letni posestnik Ivan Rabič. Podiral je v gozdu drevo, ki pa je padlo nanj ter ga pokopalo pod seboj. Njegove obupne klice na pomoč je slišal sosed, ki ga je rešil izpod drevesa. Rabiča so pripeljali v bolnišnico v Maribor, kjer pa mu niso mogli več pomagati. Umrli je včeraj zaradi hudih notranjih poškodb.

m Pri krmiljenju živine izgubila oko. 70 letna posestnica Terezija Kostanjevec iz Nove vasi pri Vurbergu je krmila kravo, pa jo je živinčje z rogom sunilo v oko. Prepeljali so jo v mariborsko bolnišnico, kjer pa ji ne morejo pomagati, ker ji je oko izteklo.

Gledališče

Torek, 28. februarja, ob 20: »Aida«. Red D. Gostovanje ge. Mitrovičeve in gdč. Majdičeve. Jubilej ge. Mitrovičeve. Bloki ne veljajo. — Sreda, 2. marca, ob 20: »Aida«. Red B. Gostovanje ge. Mitrovičeve in gdč. Majdičeve. — Četrtek, 2. marca, ob 20: »Partija šahac«. Red A.

Celje

c Blagoslovitev križevega pota v Mladinskem domu v Gaberjih je opravil p. Odilo Hajnske ob veliki udeležbi okoliškega ljudstva in mladine. Umetniške slike križevega pota imajo krasne okvire, izdelane v slogu oltarja, belo in črno pleskane, s trnjevim vencem. — Po blagoslovitvi je bil svetli križev pot, pete litanije, blagoslov in Te Deum.

c Slovenska družina v Celju ima v četrtek, dne 9. marca ob osmih zvečer v klubovi sobi hotela Uniona svoj redni občni zbor.

c Državna krajevna zaščita dece in mladine v Celju ima svoj redni občni zbor 8. marca ob osmih zvečer v mali dvorani Narodnega doma z običajnim dnevnim redom in volitvijo novega odbora.

c Katoliško prosvetno društvo v Celju uprizoni v nedeljo, dne 5. marca ob štirih popoldne s sodelovanjem Fantovskega oddelka v Celju v celjskem mestnem gledališču Meškovo žaloigro »Na smrt obsojenec«. Vstopnice se dobe v predprodaji v Slomškovi tiskovni zadrugi.

c Izročitev častne diplome g. Lečniku. V soboto ob 9 zvečer je bila slovesno izročena v klubski sobi kavarne Evrope častna diploma častnemu članu Celjskega šahovskega kluba g. Lečniku. Diplomlo je izročil častnemu članu podpredsednik kluba g. Grašar, ki je imel ob tej priliki ob navzočnosti članov kluba lep nagovor in se zahvalil g. Lečniku za vsestranske zasluge za klub. Tudi nekaj drugih članov je prejelo diplome.

c Duhovniški sestanek bo v četrtek, dne 2. marca ob pol 11 dopoldne v opatiji.

c Zveza združenih delavcev v Celju ima drevo ob šestih v Domu svoji sestanek.

c Lovsko društvo je imelo svoj redni letni občni zbor z družabno prireditvijo v soboto ob pol 9 zvečer. Izvoljen je bil v pretežni večini stari odbor.

Slovenj Gradec

Poročil se je g. Kresnik Martin, dolgoletni naročnik našega lista in župan občine Smartno pri Slovenjem Gradcu z gdč. Grič Pepco, posestnikovo hčerko. Mlademu paru naše iskrene čestitke!

Ob obrežju pri Kolbergu je parnik »Eduard Geisse« zašel na sipino in ga ni bilo mogoče več rešiti. Začel se je potapljati, posadka pa se je rešila s pomočjo posebnega pasu, ki visi na vrvi, napeti med bregom in ladjo in ga je s tanjšo, vlečno vrvjo mogoče z rešenim vred potegniti k bregu. Na sliki kapitan ladje, ki se je zadnji dal potegniti na suho

KULTURNI OBZORNIK

A. V. Isačenko: Narečje vasi Selo na Rožu

Razprave Znanstvenega društva v Ljubljani 16. Filološko-lingvistični odsek 4. Natisnila Učiteljska tiskarna v Ljubljani 1939.

Pisatelj A. V. Isačenko, po rodu Rus, si je v zadnjih letih že pridobil ime v slovenski filologiji, posebej v slovenski dialektologiji, kakor tudi v fonetiki in drugod (primerjaj tudi njegov znameniti članek o večjezičnosti v slovenskem jeziku I.). Pri študiju slovenske dialektologije se je spopadla zlasti lotil preučevanja podjunskega narečja, leta 1937, pa se je posebej lotil študija rožanskega narečja na Koroskem. Pričujoča študija pa je rezultat podrobnega nabiranja gradiva za poseben govor rožanskega narečja v vasi Sele na Rožu. Ta dialektološka študija, ki je bila sprejeta na seji Znanstvenega društva v Ljubljani 27. maja 1938., je sedaj v posebni knjigi zagledala beli dan. Svojo študijo o narečju vasi Sele na Rožu je pisatelj razdelil na dva dela: v prvem podaja deskriptivni del tega govora, kakršen se kaže prav današnji dan v tem kraju in ki ga govori skupina okrog tisoč duš, nato pa preide k drugemu delu, k historičnemu delu, ki v njem obravnava nastanek tega govora v obsegu drugih rožanskih govorov in celo v razmerju do sosednjih koroskih narečij, zlasti obirskega in podjunskega.

V uvodu nam pisatelj podaja splošna mnenja o določljivosti pojma narečje in posebej govori o značilnostih, kolikor se dajo ali ne dajo pripisati koroskim narečjem, pri čemer je posebej pomembna njegova ugotovitev, da koroska slovenska narečja nimajo niti ene značilnosti, ki bi bila njim vsem in samo njim skupna. Da pa je vendarle mogoče govoriti o koroskih narečjih, ni toliko temelj v besednem zakladu ali pa v posameznih gla-

sovnih posebnosti, kolikor bolj na splošnem akustičnem vtisu, po katerem pač vsak Slovenec takoj spozna Korosca.

Posebno odlično je napisano poglavje o akcentu, ker se je pisatelj docela poglobil v intonacijo koroskega zlogovnega in besednega akcenta in vse svoje trditve podkrepil s teoretičnimi razglabljanji in praktičnimi dokazi. Prav tako izvrstno so obdelana poglavja iz vokalizma in konzonantizma v deskriptivnem in historičnem delu, mase, katere trditve pa so tudi nazorno s slikami pokazane. Posebno obsežno je obdelal tudi poglavje iz morfologije, kjer je navedel kar cele paradigme o posameznih sklanjativnih tipih. Skozi vso razpravo se je pisatelj pravilno oziral ne samo na nemški vpliv med koroskimi Slovenci, ampak še posebej na dvojezičnost ali celo na štirijezičnost (če upoštevamo slovensko in nemško narečje na Koroskem in slovenski in nemški knjižni jezik), kar je zlasti vplivalo na sedanje stanje narečja v Selah. V vsi razpravi je ugotovil pisatelj mnogo napak dosedanjih raziskovalcev koroskih narečij in jih popravil. Knjiga prinaša ob koncu tudi primerke selskega govora v pravilni transkribiciji.

Pričujoča študija je izredno velikega pomena za poznavanje slovenskega jezika v podrobnosti, posebno v dialektologiji, ki ji je dal osnovno profesor dr. Fran Ramovš. Na njegovih dognanjih bo treba podobno, kot je začel Isačenko, graditi dalje stavbo popolne deskriptivne in historične gramatike našega jezika na ta način, da bo dobil vsak znamenitejši kraj na Slovenskem podobno monografijo svojega govora, kakor ga je sedaj dala vasi Sele na Rožu. F. J.

Klavirski koncert Aleksandra Borovskega

Kadar se odpre nemirnemu hrepenjenju človekovemu najvišje umetniško razodetje, obstane pred njim ves zavzet in notranja uteha dvigne se sboj v duševno zavest čustvo tihe hvalečnosti. Obenem pa doživi pred njim neko epostovanje, ki mu brani poseči vanj z razlagajočo mislijo, in se zave, da bo beseda o njem le neboljeno ječljanje. Najljubše mu je, če se tako razodetje potopi v globino njegove duše in če se more sam v tišini svojega srca z njim čimdalje razgovarjati.

Klavirska umetnost Aleksandra Borovskega je tako razodetje in zato jo spremljajo duševna doživljanja, ki spadajo po svoji plemeniti vsebini med najvišje dobrine človeške duševnosti. Ob tej izvaljski umetnosti se seznanja človek s tisto visoko službo, ki ji je ime umetniško svečeništvo. Kajti vsa je predana anim neodvisnim postavam umetništva, ki so rojene iz same sebe po volji vesoljnega božjega duha, h kateremu naj vodijo zbegano človeško dušo. Tu se je zavedel umetnik svojega poslanstva in je podredil vesoljni volji svojo osebo, samo po sebi v neurejena raznosmerja lastnih nagibov zapleteno voljo. V svoji umetnosti je postal nadoseben; s svojo osebo močjo je izpolnil nadoseben ukaz umetnosti v splošnem ter postave posameznih umetnin posebej. Zato v svojem umetniškem delu ni več prizadet od samovoljnih nagibov lastne duše, v njem ne toži več o svojih lastnih bolečinah in nadlogah in tudi ne o svojem zanosu in radosti, temveč pripoveduje udano in splošljivo one misli ter razgibava ona čustva, ki so položena v umetnino samo kot njena duhovna svojina. Taka izvajalska umetnost se bliža popolnosti in z neko plemenito udanostjo služi. Služi lepoti in resnici v umetnini razodevajočega se duha in služi človeku, ki mu to vsebino zvesto posreduje.

Povsem razumljivo je, da je tako nadoseben usmerjen in duhovnosti predani umetnik nagiben najbolj k sorodno ustvarjenim umetninam in da jih posreduje s posebno plemenito zavzetostjo in popolnostjo. In nič čudnega ni, če smo ob koncertu Aleksandra Borovskega najbolj zasmrli ob skladbah Johana Sebastiana Bacha, ki so pod presti umetniškimi razvili pred nami v vsem svojem sijaju in izraznem veličastju. Samo dočutiti je mogoče, kako se o tem izvajanju grade in oblikujejo posamezne umetnine, kako rastejo v svojih ton-

skih zvezah in se razpenjajo v trdni in jasni arhitektoniki. Naravnost čudežno zna umetnik sproti klesati vsako melodijo zase in vse uravnotežati v skupne zveze te polifone umetnosti — dokaz, da so v njem z močno voljo že v predhodni predstavi vsi melodični členi zavestno do konca zgrajeni ter obenem v svoji polni vsebini izrpani. Zato je v celoti dvignjena vsebina iz zadnjih globlin na površje in se odgrinja v svojem sijaju. K temu pa doprinese tudi plemeniti način igre same; neka graciozna in presenljiva mehka ter celo v nasilnih kretjih zaokrožena gibljivost rok in prstov doprinese tonskim členom one čiste oblike, ki so dopolnjene lepe. Vse so v sebi dograne ter jasno medseboj uravnotežene in pretehtane po moči in barvi. To pa posledno po postavah posamezne umetnine in njenega slogovnega značaja. Ukaz po odmaknjeni zadržanosti je bil izpolnjen pri Bachovi »Toccata« v njegovih »Suvencih« in v »Hromatični fantaziji in fugi«; večji neposrednosti in bogatejši igri nasproti je bilo ustreženo v Beethovnovi »Waldsteinovi sonati«. Chopinova »Improvizacija« ter »Scherzo« sta dobila dobro mero romantičnega znanja in Lisztova »Elegija« ter »Rapsodija 10.« sta se vzpeli v nasičeni bravuroznosti. A tudi jugoslovanski glasbi je dognal umetnik njen slog — tako v rahlo modernem in k polifoniji nagagnjenem Kuncem »Nocturnu« ter v zvočno nasičenem, ritmično bujnem narodno rapsodičnem Papandopolovem »Kolusu«. — V vsej umetniški igri se razodeva močna volja in velika duševna napetost ter še duhovna zbranost, ki nikjer ne popušta, temveč veskrozi neodvisno vodi vse umetniško delo. Zato se zdi Borovskega igra stroga in kristalno prosojna; prav v tem pa je njeno svečeništvo. Umetnik je v svoji igri dozoril; dvignjen je nad lepoto življenje in ga vodi po lastnem znovanju, ne da bi se zapletel vanj in se zgubil v njegovem utripu. Vse svoje duševno bogastvo poklanja v službo čiste umetniške ideje in ji zvesto sledi v svojem — človek bi dejal — belem in skoraj hladnem podajanju, ki si pa prav s tem pridobiva vrednote dvignjenega, nadosebnega duhovnega plemenstva.

Glasbeno prireditev je v Filharmonični dvorani obiskalo mnogo občinstva, ki je bilo zavzeto ob tej igri in ki je nagradilo umetnika s toplim priznanjem, da se je moral ta ob koncu z odhajanjem ponovno zahvaljevati. V. U.

Koncert slovenske glasbe na Portugalskem

Dirigent in slovenski kompozitist g. Lucijan Marija Škerjanc je bil povabljen, da dirigira na Portugalskem koncert 9. t. m. V Lisboni živi namreč veliki ljubitelj svetovne glasbe gospa Ema Romero Santos Fonseca da Camara Reys, ki redno organizira zanimive koncerte na svojem domu ter priobčuje o njih predavanja, spore in kritike v seriji knjig »Divulgacai musical«. Tako je priredila tudi »slovenski koncert«, ki je njej 129. po številu. Na tem koncertu, za katerega je poslala vse muzikalije Glasbena Matica v Ljubljani, so sodelovali najboljši moči glasbenega kroga gospe Romero. Od slovenskih skladateljev so bili zastopani Gallus (Ubi Piat?), Slavko Osterc, »Pesem o devici Preregrini« in Anton Lajovic, »Več ne šumna, rž...« Zadnji dve pesmi s slovenskim tekstem, ki sta ga bila tamkajšnja umetnika Sr. Raul Santos in prof. Silva. Od slovenskih kompozicij so bile predvajane: Janka Ravnik »Melanholični valček«, L. M. Škerjanc »Nocturni« ter Marija Kogoa »Andante«. Za koncert je pripravil predavanje o slovenski glasbi prof. L. M. Škerjanc, katerega je bral v portugalsčini gospod prof. Romer in bo izšlo v zgoraj imenovani zbirki, s čemer bo zopet pomagalo utreti pot slovenski glasbeni kulturi. Ta večer je bil prvi, da se je oglasila slovenska koncertna glasba na Portugalskem in bila tudi dostojno prikazana. Koncert je oddajala tudi radiofonska oddajna postaja »Radio-Renascenca«, ki oddaja kot portugalska emisija na valu 222 m. Z veseljem zaznamujemo ta uspeh slovenske glasbe v tujini, ter smo zanj hvaležni tako Glasbeni Matici, ki je posredovala, kakor tudi dirigentu prof. L. M. Škerjancu, ki ga je organiziral in vodil.

»Blagovijest«, cerkveni list škofljanske škofije, ki ga urejuje Slovenec A. Turk, je zadnje število posvetil smrti papeža Pija XI. ter smrti in pogrebu škofa dr. Gnidovca, o katerega pogrebu prinaša mnogo posnetkov. Na platnicah prinaša prevod romana ukrajinskega pisatelja Alekseja Pelipenka: »Ukrajina joca«, v katerem opisuje ta grsko-katoliški svečenik trpljenje svečenikov pod boljševiškim gospodstvom.

»Slabat Mater« v novem slovenskem prevodu. V liturgični reviji »Božji vrelci«, ki jo izdaja cistercijski samostan v Stični in urejuje p. Metod

Turnšek, je začel priobčevati svoje prevode starih cerkvenih himnov pesnik Silvin Sardenko. V 4. številu je objavljena znana pesem »Stabat Mater Dolorosa«, ki je bila v slovenski že večkrat prepeta in sicer se začneja pesem takole:

zraven križi je s solzami,
Stala Mati v boli sami
ko na njem je visel Sin.

Duša ji je zdihojočo,
zalostno in tužnojočo
meč presunil do globin.

Zeleli bi, da bi že skoraj dobili resnično pesniške prevode vseh cerkvenih himnov ter da bi izšli tudi v posebni zbirki, kakor jo imajo že tudi drugi slovenski narodi (češki dr. Fuchs, hrvaški itd.).

V »Bogoljubu« št. 4 je objavljena v notah pesem dr. J. E. Kreka, ki jo je »pesnil kot himno na Brezje in uglasbil Fr. Ferjančič že l. 1904 ob priliki vseslovenskega mladinskega shoda na Brezjah; pevski glas je bil sicer že natisnjen, tu pa je prvič tatisnjen s spremljavo. — Celoletno povest piše Jan Plestenjak.

»Sudska kontrola naredb«. — Spisal prof. dr. Ivo Krbek. — Redni profesor sodno upravne znanosti na univerzi v Zagrebu in bivši rektor je napisal zdaj za Akademijo, katere dopisni član je, veliko knjigo o »sodski kontroli naredb«. Po uvodu obdeluje pisatelj v tej knji naslednja poglavja: Pojem naredb. Naredba kot akt upravne oblasti ter kot pravno pravilo. Pravno fundiranje sodne kontrole nad naredbo. Razmerje naredb do zakona. Važna je v tem zadnjem poglavju avtorjeva razlaga takimenovanih »naredb iz nujne«. Zaključno poglavje obsega problem izvrševanja sodne kontrole. Knjiga ima 250 strani velike osmerke ter se nanaša pri »Jugoslovenski akademiji znanosti in umetnosti v Zagrebu« (Zrinjevac 11), ali pa v knjigarni S. Kugli, Zagreb, Illica 30.

Češki ruralist František Křelina je napisal nov roman »Mir v m b d i«, v katerem igrajo glavno vlogo septembarski dogodki lanskega leta. Čas romana je od pomladi l. 1938, ko se je začela češka tragedija, do septembra, ko je dosegla svoj višek in katastrofo. Roman bo brez dvoma eno najbolj aktualnih literarnih del novega časa ter bo izšel v založbi zbirke »Glas zemlje«. Křelina spada med najboljše pisatelje novega kmečkega gibanja ter je tudi odločen katoličan.

Amerikanska reklama. V San Francisku so nedavno odprli svetovno razstavo. Za to razstavo je prišla v modo svojevrstna reklama — na bradi. Po ulicah svetovnega mesta hodijo mladi moški, sicer skrbno obrti, na na eni strani so si pustili dragocene kotine v obliki črk, ki sestavljajo besedo »World« (svetovna), prav na koncu brade »39«, po drugem licu pa črke »Fair« (razstava). Tako na svojem obrazu nosijo reklamo za razstavo. (Da bi mi v našem jeziku oponašali tovrstno reklamo »a naše prireditve, imamo najbrž premajhne obraze, ali pa naš jezik preveč črk«).

Grozne najdbe na špansko-francoski meji - 42 trupel

Teruelški škoj umorjen
Rdeči streljali svoje žrtve »za zabavo«

Iz Barcelone poročajo, da so obmejne straže na špansko-francoski meji našle 42 močno nakazanih človeških trupel. Po mnogih poizvedbah se je ugotovilo, da gre tu za ubežnike, ki so iz rdečih Španije bili na potu v Francijo, pa so pred odrediščno mejo padli v roke rdečim, ki so jih na grozovit način umorili. Dognano je doslej le, da je med njimi 20 častnikov, ki so branili Teruel, več duhovnikov in truplo teruelškega škofa Polanca in polkovnika Reya d'Haricour, najbolj junškega branitelja Teruela. Ko so rdeči zavzeli Teruel, so omenjeni padli v ujetništvo boljševikov in so bili pozneje odpeljani v Barcelono, kjer so jih vse do zavzetja mesta po Francu imeli v zaporih. Ko pa se je Francova vojska blížala mestu, se jim je v

takratni zmedri posrečilo uiti iz zaporov. Kakor ves val beguncev, so se tudi oni obrnili proti francoski meji, kjer pa je pretekli petek vojaška patrulja našla le njihova razmesarjena trupla. Nekatera trupla kažejo, da so ujetniki dobili po 16 streliv, med katerimi so bili vsi drugi zadani »za zabavo« v daljših časovnih presledkih, šele zadnji strel, tako imenovani »milostni strel«, je bil smrten, ki je napravil konec njihovim mukam, nad katerimi so se prej boljševidi zabavali.

General Franco je takoj, ko je izvedel za grozno smrt teruelškega škofa, papeževemu nunciju izrazil sožalje. Istočasno je naročil svojemu poslaniku pri Vatikanu, da tudi tam izrazi sožalje Španije.

ŠPORT

Hrvatje ne bodo več sodelovali v Jugosl. nogometni zvezi, če se jim ne priznajo njihove pravice. — Obljube slovenskim nogometašem

V nedeljo so imeli v Zagrebu zastopniki hrvaškega nogometa konferenco, pri kateri so razmotirali svojo zahtevo po ustanovitvi treh samostojnih nogometnih zvez v državi. Pričakovali so tudi zastopnika Slovencev, ki je poslal pismo, v katerem je obrazložil, da Slovenci iz finančnih razlogov ne morejo ustanoviti posebne zveze, ker je ne bi mogli vzdrževati. Zastopniki so ponovno zglasno ugovorili, da se mora jugoslovanski nogometni sport tako reorganizirati, da homo dobili tri popolnoma samostojne zveze: v Ljubljani, v Zagrebu in Belgradu. Sklenili so tudi, da ponudijo Slovincem vstop v zagrebško zvezo, ker svoje ne bi mogli vzdrževati, pod pogojem, če podpirajo zagrebški predlog na izrednem običnem zboru Zveze. Zato jim pa dajo popolno samostojnost v Sloveniji, vse dohodke od prireditev v Sloveniji in ne bi zahtevali nebehnih dajatev za novo zvezo v Zagrebu. Sprejeli so dalje resolucijo, v kateri ugotavljajo, da je današnja sportna ureditev škodljiva in da se njih ne tičejo sklepi zadnjega običnega zbora, ker so bili sprejeti potem, ko so zagrebški zastopniki odšli, in da dajejo popolno oblast vodstvu zagrebške nogometne podzveze ter zahtevajo sklicanje izrednega običnega zbora najkasneje do 30. aprila t. l.

Šport zadnje nedelje

Nemčija : Jugoslavija 3:2 (1:2)

Najzanimivejši športni dogodek pretekle nedelje vsaj za Jugoslavijo je bilo srečanje naše in nemške nogometne reprezentance v Berlinu na olimpijskem stadionu, kjer so Nemci pred 80.000 gledalci po hudem boju premagali naše nogometaše z rezultatom 3:2. Značilno je, da so naši vodili v prvem polčasu z 2:1.

SK Ljubljana je imela v gosteh zagrebško Ferrario in jo odpravila s 5:3. V predtekmi je SK Kranj podlegel B moštvo SK Ljubljane s 6:1. V Zagrebu sta se pomerili mestni reprezentanci Zagreba in Splita. Pred 4000 gledalci je moral Split kapitulirati s 5:1 (2:0).

Tekmovanje za pokal LNP je dalo tele rezultate: Zeleničar : Slavija 7:0 (3:0) in Maribor : Rapid 2:1 (1:0).

V italijanskem prvenstvu vodi po nedeljskih tekmah Bologna, ki ima 29 točk. Sledi Liguria z 28 točkami, na tretjem mestu pa je Torino s 26 točkami.

Belgrajski nogomet je bil to nedeljo bolj reven. Odigrali sta se samo dve prijateljski tekmi in sicer je v Zemunu oslabilen Jugoslavija premagala Zemun z 2:0. Bask pa na igrišču Jedinstva premagal Jedinstvo s 6:4.

SK Mars je v Ljubljani premagal z nepričakovano visokim rezultatom SK Reko, ki je odšla z igrišča poražena z znakom 6:1.

Pri Seniorjevem domu so tekmovali smučarji mariborske podzveze v alpski kombinaciji. Prvak je postal za letošnje leto Cizelj Miran. Na drugem mestu je Čop (SPD Maribor) na tretjem pa Herle (SPD Celje).

V basketbalu je v Neaplju Italija nepričakovano visoko premagala Nemčijo z rezultatom 13:7.

SK Maraton je z nedeljsko zmago nad Pe-kovskim športnim klubom postal prvak Maribora v rokoborbi.

Državno prvenstvo v alpski kombinaciji za moške

Še nekaj dni nas loči od letošnjega državnega prvenstva v alpski kombinaciji, ki bo 4. in 5. marca v Ribnici na Pohorju.

Rok za prijave še sicer ni potekel, vendar je že danes gotovo, da bo v letošnjem prvenstvu startalo vse, kar v državi nekaj pomeni v alpskih disciplinah. Ker so ravno v teh letih naš smučarji pokazali najbolj višen napredek, je z ozirom na bližnji konec tekmovalne sezone, ko so tekmovalci na tekmovalnih doma in v tujini dosegli tako rekoč višek svojega znanja, pričakovati zanimive borbe in odličnih rezultatov.

Da se izogne vsaka najmanjša možnost ne-všečnosti v organizaciji tekmovanja, se bo vršilo tudi prvenstvo MZSP, ki bo teden dni pred državnim prvenstvom, v popolnoma isti organizaciji in z istimi tehničnimi sredstvi, tako da bo mogoče tekom tedna še vse zadnje nedostatke odstraniti.

Alpska kombinacija za dame

Jugoslovanska zimska sportna zveza v Ljubljani razpisuje I. drž. prvenstvo v alpski kombinaciji za dame v izvedbi Turistovskega kluba »Skala«, podružnica Jesenice. Temovanje bo 4. in 5. marca na Rožici nad Jesenicami v bližini Skalaške koče.

Tekma v smuku bo v soboto 4. marca ob 15 s startom na Kleku in s ciljem pod Skalaško kočo na Rožici.

Tekma v slalomu bo v nedeljo 5. marca ob 11 v startom na sedlu Rožca in ciljem pri Skalaški koči na Rožici.

Dolžina proge za smuk je približno 3000 m in proge za slalom približno 1000 m.

Prijave je poslati najkasneje do 3. marca na naslov: TK »Skala«, tajništvo, Jesenice, in to na predpisanih zveznih prijavnica.

Vesti športnih zvez, klubov in društev

Smučarski klub Ljubljana. Sestanek tekmovalcev je danes 28. t. m. ob 19 v damski sobi kavarne Emona. Zaradi izredne važnosti udeležba strogo obvezna.

Smučarski klub Ljubljana. Obični zbor kluba bo dne 1. marca 1939 ob 20 v belih dvorani hotela Union v Ljubljani. Vljude vabimo vse članstvo, da se občnega zbora udeleži v čim večjem številu. Zlasti opozarjamo, da zaključujemo X. poslovno leto in smo ob desetletnici izdali priročno brošuro ob letnici, ki je bogato ilustrirana in ima prav zanimive članke iz smučarskega športa aktualne za slehernega športnika. Prodaja se zaenkrat v športnih trgovinah Jo-jo Gorec in Kolb - Predalci v Ljubljani. — Odbor.

ZFO

II. telovadna akademija

priredi ZFO s sodelovanjem ZDK v nedeljo, dne 5. marca t. l. ob 20 v veliki dvorani hotela Union. Gojenke bodo izvajale nove in lepe vaje z robčki, člani letošnje teške proste vaje, mladenke nastopijo tudi z obveznimi vajami, dalje z žogami, članice pa z lepim zaključnim rajanjem. Z modernimi gimnastičnimi vajami se nam bodo predstavili člani, ki bodo nastopili tudi z vrhunskimi prostimi vajami posameznikov in na orodju (konj, bradlja, drog). Letošnja akademija bo zelo pestra in zanimiva. Skoraj pri vseh tečajih bodo sodelovale močne skupine.

Odseke in krožke opozarjamo, da si pravočasno preskrbijo vstopnice, ki so v predprodaji pri ZFO, Miklošičeva cesta 7, I. nadst.

Testament Pija XI.

»Osservatore Romano« od 24. februarja pri-
občuje podrobnosti o testamentu rajnega papeža.
Testament obstoja iz števila z roko napisanih li-
stov, in sicer iz različnih časov. Prvi list je da-
tiran z 31. marcem 1927, zadnji pa z 16. januarjem
1939. Listi nosijo v začetku črke J.-M.-J. — Jezus,
Marija, Jožef.

Na enem izmed listov je sledeča molitev: »Oče
naš, kateri si v nebesih, pridi k nam tvoje kra-
ljstvo, zgodi se tvoja volja, usmili se me po
svojem velikem usmiljenju, v tebe, Gospod, sem
zaupal in vekomaj ne bom osramočen, — v tvoje
roke izročam svojo dušo.«

Zadnji del testamenta se pričinja z besedami:
»V naslednjem je izražena moja zadnja volja v
svetem imenu dobrotljivega Boga.«

Za izvršilce testamenta so bili določeni: msgr.
Karel Confalonieri in msgr. Diego Venini, ki jih
je pokojni označil kot »resnične hišne prelate in
hišne tovariše ves čas mojega kratkega pontifi-
kata.«

Vse, kar je papež Pij XI. pridobil z nakupom,

ali mu je bilo podarjeno, je zapustil sveti stolci
in s tem svojemu nasledniku na Petrovem pre-
stolu. Potem pravi dalje: »Ono malo, kar mi oseb-
no pripada, ne posebno veliko premoženje, naj
se razdeli med sorodnike in nekatere osebe, ki
so mi bile blizu. Ostalo pa je določeno za dobre
namene.« Testament našteva vrsto posvečenih in
dragocenih predmetov, ki jih papež zapušta mu-
zejem, bibliotekam in ustanovam, ki so bile sve-
temu očetu drage.

Eden popisanih listov se konča sledeče: »Po-
sebej določam, da naj bodo moji telesni ostan-
ki nedeljeno pokopani ob grobu papeža Pija X., dra-
gega in spoštivega spomina, ki me je poklical
v vatikansko biblioteko, in nedaleč od groba pa-
peža Benedikta XV., dragega in spoštivega spom-
ina, ki me je kratko pred svojo svetniško smrtjo
dvignil na prestolnico sv. Ambroža in sv. Karola
in me pripustil k sv. kolegiju kardinalov. Oni,
ki brez prestanka molijo ob grobovih mojih ča-
stljivih prednikov, bodo, tako upam, zmogli
kratko molitev tudi za njihovega nevrednega na-
slednika. V tvoje roke izročim svojo dušo.«

terima bodo kmalu žrebali, kdo naj bo dalai-
lama. Žreb bo nadzoroval general Vučungzin,
predsednik tibetanskega odbora.

Radio v avtu podpira šoferja

V Nemčiji so v zadnjem času začeli tovorne
avtomobile, ki vozijo na velike razdalje, opre-
mljati z radio sprejemniki. Po opazovanjih na
nemških avtomobilskih cestah se je namreč izka-
zalo, da pri poklicnih vozačih radio njihove po-
zornosti ne oslabi, ampak celo v znatni meri
preprečuje prezgodnjo utrujenost. V nadaljnjem
načrtu pa je predvideno, da bi v času največjih
voženj oddajali poročila o potrebah prometa in
prometne novice.

Slavnostno kosilo pozabljenih profesorjev

14. Dalai Lama bo izžreban

Cerkveni poglavar lamaistov, neke sekte bu-
dizma, je še vedno namestnik dalai-lame, ki se
imenuje taši-lama. Iz poročila kitajskega mini-
strskega predsednika pred parlamentom pa iz-
haja, da bodo lamaisti kmalu dobili pravega dalai-
lama, ki bo po številu 14. poglavar njihove sekte.
Nekako od 17. stoletja je dalai-lama tudi svetni
poglavar Tibeta, dasi v tem okviru stoji zelo pod
vplivom Kitajske. Dalai-lama velja za učloveče-
nega Budha, ki se neprestano obnavlja, in sicer
tako, da se ob njegovi smrti njegova duša pre-
seli v telo kakega otroka, ki se rodi prav tisto
uro. Po njegovi smrti po vsej deželi iščejo tistega
otroka. Če je takih otrok več, se med njimi žreba
in izžrebani je bodoči dalai-lama, do njegovega
16. leta pa vlada Tibeta taši-lama. Ob smrti 12.
dalai-lame sta se — kakor so po iskanju po vsej
deželi ugotovili — rodila dva otroka, med ka-

Bojni vozovi med avtomobili
Na svetovni avtomobilski razstavi v Berlinu so med avtomobili razstavljeni tudi novi nemški bojni
vozovi, katerih razsežnost lahko primerjamo na sliki

LIPSKI POMLADNI SEJEM

z velikim tehničnim in gradbenim sejmom

Začetek
5. marca 1939

Največji internacionalni sejem na svetu, ki je bil
stoletja idealno in vedno zahtevam časa odgovar-
jajoče tržišče za nakup in prodajo.

Vsa pojasnila daje:

Zvanični biro laipciškega sajma za Balkan

Beograd, Knez Mihajlova ul. 33 — Telefon 24-311 ali

v Ljubljani:

Ing. TÖNNIES, TYRŠEVA CESTA 33

v Mariboru: Banka Bezjak, Gosposka ul. 25

'Internacionala' in pesem za zabavo

O »internacional« je razpravljalo pariško so-
dišče na Monmartu, ker je zadeva prišla tako
daleč iz nekega nočnega lokala, ki je znan pod
imenom »Lulu de Monmartre«. Tožnica je bila
lastnica lokala, tožene pa kapelnik godbe, ki je
svirala in zabavljala goste — ali pa jih tudi dra-
žila, kakor je bilo v tem primeru, ko je kapelnik
dal igrati in dirigiral »internacionalo«.

Nekega večera je že v poznih urah v »Lulu
de Monmartre« prišlo nekaj gostov v uri primer-
nem razpoloženju. V svoji prešernosti in komuni-
stični navdahnjenosti so naročili kapelniku, naj
s svojo godbo zaigra »internacionalo«. Kapelnik je
očitno čutil v sebi sorodne strune in je brez
oklevanja ustreget. Po lokalu, kjer je sicer vlad-
dalo le razposajeno razpoloženje brez svetovnega
nazora, je udarila izzivalna »internacionala«. Ostali
gostje so pa bili očitno drugačnega političnega
prepričanja kakor tisti, ki so naročili »interna-
cionalo« in so skočili po konci. Odločno so zahte-
vali, da se s tem preneha, češ, da »po vsem tem
pač ne gre, da bi se zlasti ob takih prilikah v
Parizu igrala himna »svetovne revolucije« in bolj-
ševizma. Toda kapelnik je ostal trmast in je s
svojo taktirko držal »internacionalo« na višini.

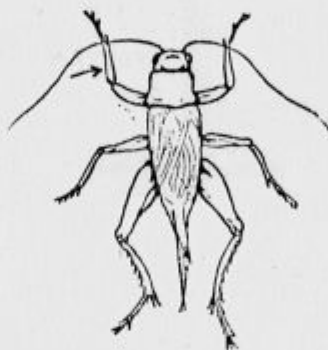
Nastal je prepir, počasi se je jel razvijati
pretep, v to stopi v lokal lastnica »Lulu de Mon-
martre«. Kot gospodar in delodajalec ukaže ka-
pelniku, naj preneha s to neokusnostjo, ta pa je
bil očitno ves prevzet od sovjetske melodije in
je dirigiral naprej — internacionalo, tak za tak-
tom. Lastnici ni preostalo drugega, da je živcem
popustila vajeti in kapelnika pahnila z odra za
godbo, da se je zvalil po tleh. Sovjetska interna-
cionala je v Parizu doživela poraz, kakršnega še
nikoli.

Pred sodiščem je kapelnik zahteval zadoščenje
za žalitev in veliko odškodnino za bolečine, če-
prav vse skupaj ni bilo drugega kot — edino
možen konec internacionala. Pa se je kruto pre-
varal, ker sodnik se je postavil na stališče, da
internationala nima take melodije, da bi mogla
biti na programu godbe v zabavnem lokalu in je
trmastega kapelnika obsodil na plačilo pravih
stroškov. — Če bi kdo pred leti v Parizu tako-
ustavil internacionalo, bi bilo v prizadetem lokalu
precej črepij. Sedaj se je pa vse tako mirno
izšlo, samo trmasti kapelnik ima škodo, lastnica
lokala pa zastoj reklamo. Tako daleč je med
Francozo padla simpatija za — sovjstvo in nji-
hove himne.

Otroški kotiček.

Murenčkovo potovanje

Na nekem travniku je živel rod murnov:
Eden izmed njih se je prav posebno odlikoval
po svojem lepem petju, po svoji spretnosti in
ljubeznivosti. Imel je zelo lepo hišico s tremi

vhodi, medtem ko imajo hišice murnov na-
vadno le dvoje vrat. Bil je zelo moder in si
je vedno znal pomagati iz zadrege. Tudi dru-
gim je prav rad pomagal, kadar je bilo po-
treba.

Prav posebno pa je postal znamenit, ko
je nekoč potoval v deželo murnov.

Nekega dne se je podal na breg potoka,

da bi tam prepeval. Splezal je na list neke
cvetlice, ki je rastla ob potoku. Nenadoma pa
potegne močan veter in list z murenčkom
pade v vodo. Vsak drug muren bi bil gotovo

utonil. Naš junak pa se je spretno oprijel lista
ter pogumno jadral na njem po vodi, kakor
da bi bil v čolnu.

Dolores Vieser:

62

Podkrnoški gospod

Poslovenil Janez Pucelj

Groza, ki jo je dozdaj krotil, plane na dan,
velikanska in divja kakor zver z žarečimi, zavija-
jočimi se očmi. Lenart se vzpne z zadnjo močjo.
»Ne, ne,« ječi hripavo. Oči mu oprezujejo
zmedeno vzdolž grape.

Saj vendar morajo priti, Podkrnošani, in ga
najti!

Hoče počasi zdrkniti po kamnu. Ne more —
ne more! Oh!

Drhlava slabost in silna nevednost se ga polo-
tite, tako da ubito vzkrikne in divje zaihti.

Pri zavesti, kar mu je še ostalo, se hoče
vzdigniti, stisniti zobe. Toda ah, vse to je nespa-
metno, je nauk o človeku, ki ni vedel, kako diši
smrt! Gotovo je samo eno, da mora zdaj umreti,
umreti, da se ne vrne nikdar več — brez upanja.

Izgubiti eno edino življenje!

Tako ihti Lenart svojo zadnjo, najgorenješo
stisko v molčeče skale, dokler mu solze siloma
skoraj ne zadušijo pojemajočega življenja in ga
hoče rahlo zibanje spet odnesti v temo.

Čuti, kako mu postaja telo od slabosti lahko
in da kar plahne.

»Zdaj —« si misli. In mahoma v njem vse
utihne in togo priuškuje kakor v cerkvi.

»Moliti moram —«

Rok ne more več skleniti. Samo usta trzajo

za tihimi in svetlimi besedami.

»Oče naš, — kateri si v nebesih —«

Globok blesteč mir pozdravi kakor blaženo
zopetno najdenje Lenarta drhtečo dušo. Koliko
je že od tega, kar ni molil?

»Posvečeno bodi tvoje ime —« šepeta še is-
kreneje. Vendar, preden se more njegov strah po-
polnoma raztopiti in preliti v zaupanje, zraste

izza otroško vdanih besedi nekaj nedoumnega:

resnica.

Lenart oneml. Začuti nenadoma vzhajati nad
sabo kristalno luč in se do smrti ustraši pred zvo-
kom glasu, ki ga pokliče: k sodbi.

Rad bi se spet skril kakor prej po boju. Toda
ve čisto jasno: ni je votline tako temne in ne
morja tako globokega, da bi se mogel skriti v
njem pred pogledom božjim, ki šviga za njim.

Zato se ne gane, kakor da je ukovan, in se ne
brani čudnih podob, ki mu vstajajo iz misli v ne-
izprošno luč.

Tu je trata pred hišo na Goričici. Je že pod
večer. Bela Košuta in Ojstere žarita se za soncem,
toda okrog ribnikov in okrog zvonikov v mestu
se že mračí. Trata postaja tako voljna kakor ža-
met in bela ruta se svetli materi na glavi kakor
največja izmet tisoč kresnic.

Mali Nartej teka z bosimi nožicami za temnimi
metulji. Čudoviti, debeli, brneči ponočnjaki so!
Opotekajo se okrog blelih cvetic in se dajo ujeti.
Hoj, sem ga že! Kako cepeta — žrečka — frfota
dečku med čvrstimi, umazanimi prsti! Zvonko za-
kriči plavalasi dečko od veselja. Steče k materi, ki
vpravi sedi na omekju:

»Imam ga, mati — velikega, sivga!«

Mati mu pogleda v prsišče.

»O jej, saj si ga vsega zmečkal, Nartej! Se ti
nič ne smili?«

Nartej osupne, poluka po metulju. Saj, zares
— perutnice so razcefrane, drobni prah mu lepi
na prstih, krasota je bla.

Nartej odpre roke in spusti malce pobit me-
tulja, da odleti. Ta se trudno in blodno opoteče
tja v padajočo noč.

Dečka mine veselje, letati za metulji. Da se
materi, da ga vzame v naročaj, in zdaj je kar ču-
devito.

Noč postaja vedno gostejša, toda rjavobledi
obraz se materi še vedno sveti v motnem sijaju
in v velikih globokih črnih očeh ji ležita dve tihi,

tihi iskri. Temna obleka ji diši po senu in sivki.
Naroče ji je mehko kakor zibel in njene roke ga
varujejo kakor postelja. Nartej sliši, kako bije
materi srce — tiktik, tiktik.

Mati je molčeča in malce žalostna kakor vedno.
Gleda preko mesta proti Zreču. Nartej ne ve, za-
kak mati tolikokrat poseda tod in zre proti vzhodu.
Samo čuti z blaženim ugodjem, kako ga vedno
krepkeje, prsiščneje objemlje — čuti plahe po-
ljube na kodrastih laseh in ji prižame v neugla-
jeni dečški nežnosti roke okrog ramen. Pripo-
veduje ji dolgo zgodbo o divjem volku in mati se
smehlja tako sladko in ponosno in žalostno in je
je sama ljubezen.

Toda malega Nartēja postane hipoma bridko
strah in groza: mati — saj je mati umrla. On —
ji je zasadil nož v srce — aredi v erce, ki ga je
bila sama ljubezen.

»Mati, je bolelo?« vpraša trepetajoč in bi jo
rad pobožal nežno in burno.

Mati pa se samo žalostno nasmehne in ga po-
ljubi rahlo na lase.

Nartej zdaj ne sliši več biti njenega srca in
ustnice so ji tako čudno mrzle.

Anderč sedi poleg njega na pogradi in Na-
pokoje Jurko visi kakor dobrovoljen maček na
železnem drogju, ki je vzdignjen gori v obok. Pred
tremi zamreženimi okenci se mračí sivo dvorišče.
Čevlji in usnjene nogavice in kape leže v donav-
skem pesku, ki je v izobilici posejan po tleh,
toda orožje je lično obešeno, zakaj to so svetinje,
čeprav niso kovane iz damaškega jekla in jih ne
krase dragulji in zlato.

»Kaj praviš pa ti k vetrovitemu Francozu?«
vpraša Jurko doli s svojega droga.

Anderč se ponorčuje:

»Naj bi ga položili rajši v ajdovico, ne pa ga
pošiljali na turnir! Pa seveda: če je kdo provan-
salski grof —«

Nartej udari z nogo ob tla:

»Nehaj že govoriti o zeljarju! Mi postaja kar
slabo, kadar pomislim, kako je prijel za oboje-
ročnik.«

Vrže se jezen nazaj na pograd in si položi
roke pod glavo. Noče poslušati, kaj govorita ona
dva o turnirju, o vitezh in konjih in veleumetnih
udareh in lepih gospeh.

Kaj vesta Jurko in Anderč, kako je njemu?
Ona dva stojita pri praporicah svojih gospodov in
zamačnjena zljata. Zani pa je vselej dan žalosti.
Zakaj on ne misli nič in dan ničesar drugega več
kakor na viteško čast in prigode, na plemiško
vljudnost in ponos. O, on vidi in ve: od teh, ki
tu jezdarijo blesteč in pokonci na bojišče, jih ni
dosti, ki bi se mogli z njim meriti v moči in roč-
nosti in viteški odgoji.

Toda, za pet ran božjih, kaj pa mu pomaga
vse to! Je in ostane neboré — ničegaršen otrok
brez imena. In to žge in rije in zbada, da bi naj-
rajši preklel svoje življenje in svojo moč in svoje
visoke misli — z očetom in materjo vred in raz-
prto domovino.

Toda so še sanje. So še lepe povesti in pesmi
o potujočih junakih, ki so si priborili čast in sla-
vo: o kmečkem fantu, ki je postal veliki mojster
v prusovskem Marijinem gradu.

Zakaj se ne bi posrečilo njemu? Konj, moč in
sovražnik: Turki — V vojski lahko še izvrši ju-
naška dejanja, če je že viteška igra postala v po-
smeh! Lahko reši življenje vojskovodju, cesarju
— odsablja glavo turškemu sultančku, more biti
brez mere slaven in čast in junaki.

In o tem zdaj sanjari, zato se vadi v orožju —
za to živi kakor svet križar, medtem ko drugi
kockajo in poljubljajo candraste dekle.

Ščit si hoče priboriti, ki naj bo brez madeža!
»Ampak več, tega si ne bi bil nikdar mislil
o tebi,« reče hipoma Anderč in ga prestrašeno po-
gleda z okroglimi, rjavimi fantovskimi očmi.

»Česa ne?« vpraša Nartej in pomežikne v
tujo svetlobo.

»Tega s Podkrnosom,« meni Anderč.

MALI OGLASI

V malih oglaših velja vsaka beseda 1 din; ženitovanjski oglasi 2 din. Debelo tiskane naslovne besede se računajo dvojno. Najmanjši znesek za mali oglas 15 din. — Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglaših reklamnega značaja se računa enokolonska, 3 mm visoka petlinjska vrstica po 3 din. — Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Službe iščejo

Aranžer
trgov. pomočnik in skladiščnik išče službo za takojšnji nastop. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Samostojna moč« 3025. a

Zasluzek

Vsaki osebi, družini
nudimo stalni zaslužek doma. Pisite: Anos, Maribor. (r)

Službodobe

Krojaškega pomočnika
takoje sprejme Mohorčič, krojač, Zuzemberk. (b)

Hlapec
priden, trezen, se sprejme takoj k dvema konjema. »Gostilna Šušteršič, Medvode. (b)

Večji informacijski zavod
išče prvovrstnega režiserja in akviziterja za Ljubljano in okolice. Ponudbe na pošti predal 201. (b)

Trgovski pomočnik
manufakturnist, vojaščne prost, se sprejme. V postev pride samo prvovrstno izvežbana moč. — Ponudbe v upravo »Sl.« v Mariboru pod »Manufakturnist 51-59 kr.« 2747.

Raznašalca

prest sprejem. Pismene ponudbe upravi »Slov.« pod »Trezen« 3018. (b)

Prodamo

National blagajno
»tipkami do din 999 in avtomatsko tehnično zn. »Citas. oboje v najboljšem stanju, proda Čekada, Ljubljana, Sv. Petra cesta 15. (l)

Svetovno znane nemške znamke

»Brenabor« dvokolesa

petkrat kromirana in odporno emajlirana, z nezlomljivim okvirjem, dobite po ugodnih obročnih odplačilih pri tvrdki

Kleindienst & Posch

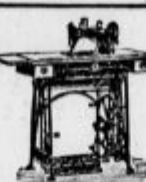
Maribor, Aleksandrova 44

2951

DRVA
PREMOG
IV. SCHUMI
DOLENJSKA
CESTA

Pocenili smo

vsa zimska oblačila, porilo ltd. Presker, Sv. Petra cesta 14. (l)

Šivalni stroji

s tovarniško garancijo na ugodno mesečne obroke. Rabljene stroje vzamemo v račun, isti tudi po zelo ugodnih cenah na prodaj!

Nova trgovina
Tyrševa cesta 36
(nasproti Gospodarske zveze).

Semenski krompir
zdrav, proda 2—3000 kg Ivan Zupančič, Zavrtace, p. Višnja gora. (l)

Moško in žensko kolo
skoraj novo, in globok otroški voziček, prodam. Marenčičeva 3. (l)

Vino in sadjevec
prvovrstno, sortirano, od 60 litrov naprej razpoložljiva posestvo »Grič« pri Mariboru. (l)

Še nikoli tako poceni
kot letos šivalni stroji in prvovrstna kolesa. Sket, Vransko. (l)

Pouk

Strojepisni pouk

večerni tečaji za začetnike in izvežbance. — Novi tečaji se začne 3. marca 1939. — Najnižja solnina. Moderna in največja strojepisnica. — Vsa pojasnila dobite dnevno do 8 zv. pri ravnateljstvu Kristofovega učnega zavoda v Ljubljani, Domobranska cesta 15. (u)

Denar

Vloge

na knjižice in na tekoče račune obrestujejo najugodnejše.

Posojila

dajejo proti zadostnemu kritju.

Vrednostne papirje

kupujejo, prodajajo, lombardirajo in posojajo

Hranilnica

dravske banovine
Ljubljana, Maribor, Celje, Kočevje.

Posestva

Hiše

trgovske in stanovanjske ter stavbne parcele, ozir. posestva, nudi v ugoden nakup: Pristavec Franjo, realitet. pisarna, Ljubljana, Erjavčeva c. 4a. (p)

Razno

Od 1. marca naprej

obratuje avtobus na progi Ljubljana - Kranj - Bled redno vsak dan. Odhod iz Ljubljane ob 16.30 — odhod z Bleda ob 6.45. — Rafael Hojak. (r)

Pohištvo

Že za 5200 din

vam zdaj prodam vezane, poltirane krasne spalnice z dolgoletno garancijo. — Malenšek, Celovška c. 258

Auto-motor

Popolnoma nov avto

Opel Kadet, luksuzne tipe proda Čekada, Ljubljana, Sv. Petra cesta 15. (l)

Stanovanja

Enosobno stanovanje

v pritličju, oddam takoj ali s 1. aprilom v Zitnikovi ulici št. 17 (Cesta v Rozno dolino). (b)

Trisobno stanovanje

komfortno, z vsemi pritliklinami in vrtom, oddam s 1. aprilom v villi Bežigrad št. 5. Vprašati pri: Ivan N. Adamič, Sv. Petra cesta 31. (b)

SOBE ODDAJO:

Sostanovalka, sprejem, Igriska ul. 11.

Kupimo

Vsakovrstno

zlato kupuje
po najvišjih cenah

CERNE, juvelir, Ljubljana, Wolfova ulica št. 3

Radio

Radio aparati

odlične nemške kvalitete, znamke, tudi na obroke pri

Kleindienst & Posch, Maribor, Aleksandrova 44

Zahvala

Vsem, ki so našo nad vse ljubljeno, nepozabno mamico, gospo

Marijo Nekrep

spremili na njeni zadnji poti, vsem darovalcem številnih vencev in cvetja, Krščanski ženski zvezi in vsem, ki so nam izrazili svoje sočustvovanje — iskrena hvala.

Maribor, dne 27. februarja 1939.

Zalujoča rodbina Nekrep.

Umrli nam je naš ljubljani soprog, oče, stari oče, brat, svak, stric in tast, gospod

ALBIN BEVC

nadinspektor drž. žel. v pokoju

dne 26. februarja po kratki težki bolezni, previden s sv. zakramenti, v 61. letu starosti.

Pogreb draga pokojnika bo v torek, dne 28. februarja v Beli Cerkvi na Dolenjskem na farno pokopališče.

Bela Cerkev-Dunaj, dne 26. februarja 1939.

Marija Bevc, soproga; Ema, Albi, hčerki; Terezija Bevc, mati; bratje, sestre in ostalo sorodstvo.

Zahvala

Ob nenadni, bridki ločitvi od moje soproge, mamice, stare mamice, sestre, tete in tašče, gospe

Helene Maček

hišne posestnice

smo bili deležni toliko sočustvovanja, izrazov sožalja in razumevanja pri boleznih ter pri počitviti na njeni poslednji poti, da nam je bilo v dobrodejno tolažbo in se vsem iskreno zahvalujemo. Posebno zahvalo izrekamo č. g. dr. J. Kotniku, ki jo je z maziljenjem s sv. oljem pripravil za njeno pot v večnost, č. g. župniku in njegovi asistenci, č. sestram v Leonišču za požrtvovalno negovanje. Posebno hvalo smo dolžni gg. zdravnikom primariju dr. Ivanu Jenku in dr. M. Jamšku za njihovo prizadevanje in trud. Prisrčna hvala vsem, ki so poklonili prekrasne vence in šopke, pevskemu društvu Zvon za poslednje pesmi ter vsem sorodnikom, prijateljem in znanem, ki so spremili blago pokojnico poslednjikrat.

Maša zadušnica se bo brala v petek, 3. marca ob 7 v cerkvi pri sv. Petru.

Rodbine Maček, Lukič, Špenko in sorodniki.

V globoki žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znanem, da je naš zlati soprog, očka in brat, gospod

Franc Šusteršič

delovodja tobačne tovarne v pokoju

v nedeljo, dne 26. februarja, ob 12, previden s tolažili svetle vere, umrl. Pogreb blagega pokojnika bo v torek, dne 28. februarja ob 16 izpred mrtvaške veže na Vidovdanski cesti št. 9 na pokopališče k Sv. Križu.

Svete maše zadušnice bodo darovane v več cerkvah.

Zalujoči: Dora, soproga; Fani, Julka, Mara, hčere; Jurij, brat in sorodstvo.

Uprava in uradništvo Mestne hranilnice ljubljanske

sporoča žalostno vest, da je umrl neumorni uradnik in zvesti tovariš, slovenski skladatelj

Zorko Prelovec

Preblagega kulturnega delavca, ki je svoje življenje posvetil slovenski pesmi, bomo ohranili v najlepšem spominu!